

Sampsa Hamarila

Laulajana bändissä

Mitä taitoja laulaja bändityöskentelyssä tarvitsee ja miten näitä taitoja voi laulutunnilla opettaa?

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

14.5.2018

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Sampsa Hamarila Laulajana bändissä – Mitä taitoja laulaja bändissä tarvitsee ja miten näitä taitoja voi laulutunnilla opettaa? 46 sivua + 2 liitettä 14.5.2018
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi (laulu)
Ohjaaja(t)	Juha Karvonen, FM Jukka Väisänen, MuM
<p>Tässä opinnäytetyössäni olen pyrkinyt muusikoille ja musiikin harrastajille suunnatun verkkokyselyn avulla (122 vastaajaa) löytämään vastauksia siihen, kuinka paljon pop/jazz –lauluopetuksessa on yleisesti keskitytty bänditoiminnassa tarvittavien taitojen opettamiseen sekä siihen, mitkä ovat tärkeimpiä taitoja ja ominaisuuksia laulajalle hänen osallistuessaan bänditoimintaan.</p> <p>Laulunopetukseen kohdenneet kysymykset on kysytty vain niiltä vastaajilta, jotka ovat ilmoittaneet käyneensä laulutunneilla (75 vastaajaa). Vastausten perusteella vaikuttaisi siltä, että bändissä toimimista ei ole vastaajien mielestä harjoitettu laulutunneilla riittävästi. Lisäksi bänditoimintaa ei vastaajien mielestä ole pidetty laulunopetuksessa kovinkaan tärkeänä asiana.</p> <p>Tärkeimpiä taitoja bänditoiminnassa toimivalle laulajalle olivat kaikkien tarkastelemieni vastaajaryhmien mielestä kyky ymmärtää kappaleen rakenne, yhteistyötaidot ja laulajan kyky määrittää sopiva sävellaji.</p> <p>Kyselystä saamani tärkeysjärjestyksen perusteella olen käynyt opinnäytetyössäni läpi, minkälaisilla harjoitteilla ja käytänteillä kappaleen rakenteen hahmottamista ja omaksumista sekä kappaleen sävellajin määrittämistä voi opettaa laulutunneilla.</p> <p>Opinnäytetyöni on suunnattu laulunopettajille sekä muusikoille ja musiikin harrastajille sekä laulajille, jotka ovat kiinnostuneet opinnäytetyöni aihealueesta.</p>	
Avainsanat	Bändi, laulaminen bändissä, laulunopetus, bänditoiminta

Author(s) Title Number of Pages Date	Sampsa Hamarila A singer in a band – What skills does a band singer need and how these skills can be taught through singing lessons? 46 pages + 2 appendices 14 May 2018
Degree	Bachelor of Music Education
Degree Programme	Music Degree
Specialisation option	Music pedagogy
Instructor(s)	Juha Karvonen MA Jukka Väisänen M.Mus
<p>In my thesis I have tried to find out with a quantitative query (122 respondents) to what extent Finnish pop/jazz vocal teachers are focused on teaching band skills in general. In addition to that I have asked what professional and semi-professional musicians consider to be the most important skills for singers when they attend band activities.</p> <p>Some questions are targeted only for those respondents who have taken singing lessons (75 respondents). The query results indicate that band skills are not practiced enough within the singing lessons. It seems also that band activity is not considered to be an important subject within the vocal coaching area.</p> <p>According to the respondents, the most important skills for a band singer are understanding the structure of the song, co-operation skills and the ability to define the appropriate key for the song.</p> <p>Based on the priority order from the questionnaire results I have presented in my Thesis some exercises and methods that could be integrated to singing lessons and vocal coaching in general.</p> <p>This thesis is mainly aimed at vocal pedagogs, musicians of all skill levels singers and everyone who is interested in the subject.</p>	
Keywords	Band, Singer, Band vocalist

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Käsitteiden määrittely	3
2.1	Bänditoiminta ja bändilaulaja	3
2.2	Kotimainen laulunopetus ja laulutunnin rakenne	3
2.3	Kyselyn muut käsitteet	4
3	Kyselytutkimuksesta ja menetelmistä	4
4	Kysely ja sen tulokset	6
4.1	Kyselyn kysymysten ja väitteiden muodostaminen	6
4.2	Vastaajien taustaa kartoittavien kysymysten vastaukset	8
4.2.1	Vastaajien instrumenttikohtainen jakauma	8
4.2.2	Vastaajien kokemus opettamisesta	9
4.2.3	Laulaminen bändissä	10
4.2.4	Vastaajien suhde musiikkiin	11
4.2.5	Laulutunneilla käyminen	12
4.3	Laulutuntikokemusta omaavien vastaajien kokemukset	12
4.3.1	Laulutunneilta välineitä bändissä toimimiseen	13
4.3.2	Laulutunneilta saatujen välineiden määrän riittävyys	13
4.3.3	Onko bänditoimintaa harjoiteltu laulutunneilla riittävästi?	14
4.3.4	Pidetäänkö bänditoimintaa tärkeänä laulunopetuksessa	15
4.3.5	Miten laulutunnit ovat kasvattaneet bänditaitoja?	16
4.3.6	Yhteenveto: Bänditaitojen opetus laulutunneilla?	16
4.4	Mitä laulajan on osattava bänditoiminnassa?	18
4.4.1	Kappaleen rakenteen ymmärtäminen	19
4.4.2	Rakenteen avulla kommunikoiminen	19
4.4.3	Sävellajin määrittäminen	20
4.4.4	Ymmärrys muista bändi-instrumenteista	21
4.4.5	Ymmärrys rytmisistä elementeistä	21
4.4.6	Kappaleen käyntiin laskeminen	22
4.4.7	Yhteistyö laulajan kanssa	23
4.4.8	Ymmärrys musiikin teoriasta	24
4.4.9	Mikrofonitekniikan hallitseminen	24
4.4.10	Ymmärrys PA-tekniikasta	25
4.4.11	Bändi-instrumenttitaidot	26
4.4.12	Omien musiikillisten tarpeiden kommunikointikyky	27

4.4.13	Taidot esiintyjänä	27
4.4.14	Välispiikkien hallinta	28
4.4.15	Esityksen koskettavuus	29
4.4.16	Mitä laulajan on tärkeintä osata? – Kaikki vastaajat	29
4.4.17	Mitä laulajan on tärkeintä osata? – Muut kuin laulajat	31
4.4.18	Mitä laulajan on tärkeintä osata? – Laulajat	33
4.5	Avoimet kysymykset	34
4.5.1	Mitä mielestäsi olennaista kyselystä puuttuu?	34
4.5.2	Mitä muita ajatuksia laulaja bänditoiminnassa sinulla herättää?	36
5	Lauluoppilaan valmistaminen bänditoimintaa varten	37
5.1	Kyselyn vastauksissa tärkeäksi koettujen taitojen harjoittaminen	37
5.1.1	Kappaleen rakenteen harjoittaminen laulunopetuksessa	38
5.1.2	Sävellajin määrittämisen harjoittaminen	38
6	Pohdinta	40
6.1	Opinnäytetyön tavoitteet	40
6.2	Työn tulokset	41
6.3	Reliabiliteetti ja validiteetti	41
6.4	Onnistumiset ja kehityskohteet	42
6.5	Yleistä pohdintaa	43
	Lähteet	45
	Liitteet	
	Liite 1. Avointen kysymysten vastaukset	
	Liite 2. Khin neliö -testi	

1 Johdanto

Usein lauluharrastuksen edetessä tulee kevyen musiikin laulajilla (ns. pop/jazz-laulu) eteen tilanne, jossa harrastus etenee siten, että laulaja osallistuu bänditoimintaan. Vaikka bänditoiminta on kevyen musiikin laulajien keskuudessa varsin yleistä, on laulutunneilla yleensä keskiössä musiikillinen estetiikka ja laulutekninen suoritus. Tällöin saattaa käydä niin, että harrastuksen edetessä bänditoimintaan, laulaja ei tiedä, miten bänditilanteessa voi toimia. Tällä on merkitystä luonnollisesti siihen, miten laulaja suoriutuu bänditilanteessa, mutta kokemus onnistumisesta tai epäonnistumisesta vaikuttaa myös laulajan vokaaliseen minäkuvaan, joka on olennainen osa laulajan ammatillista identiteettiä (Annala 2014, 11). Saattaa olla, ettei laulaja tunne äänentoistolaitteita eikä osaa kytkeä ja säätää mikrofonia mikseriin. Hän ei välttämättä osaa määrittää itselleen sopivaa sävellajia tai ymmärrä termistöä, jota bändin muut jäsenet käyttävät. Esimerkkejä voi keksiä lukuisia. Nämä olivat niitä tausta-ajatuksia, joiden suuntaamana olen opinnäytetyötäni työstänyt.

Alun perin kiinnostuin aihealueesta työstäessämme siitä symposium -artikkelia osana Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun opettajan pedagogisia opintoja. Artikkelin teon yhteydessä ryhmäni haastatteli neljää muusikkoa. Lisäksi olen käynyt lukuisia keskusteluja laulajakollegoiden kanssa siitä, minkälaisia kokemuksia heillä on siitä, kuinka laulunopetus valmistaa laulajaa bänditilannetta varten. Näiden haastattelujen ja keskusteluiden myötä vahvistui ajatus siitä, että laulaja kohtaa bänditoiminnassa monenlaisia haasteita ja vaateita. Toisaalta bänditoiminnassa täytyy ymmärtää muita instrumentteja ja niiden ominaispiirteitä ja taas toisaalta laulajan täytyy tuntea oman instrumenttinsa ja pystyä määrittämään esimerkiksi sävellaji sopivaksi. Bänditilanne on myös yhteistoinnallinen tapahtuma, jossa harjoitellaan formatiivista ja non-formaalista vertaisarviointia ja palautteenantoa sekä sen vastaanottamista (Pakkanen 2015, 5-6). Saattaa myös olla, ettei aloitteleva laulaja osaa esimerkiksi vaatia sitä, että sävellajia muutetaan. Laulajan tullessa osaksi bändin ryhmäidentiteettiä omien tarpeiden ilmaiseminen saattaa helpottaa, mutta kyse on kuitenkin jatkuvasta sosiaalisesta prosessista (Mansnerus 2007, 27).

Symposium-ryhmässä heräsi myös paljon keskustelua aiheen tärkeydestä ja siitä, että aihetta olisi syytä myös kartoittaa lisää. Tästä syystä olen päättänyt tekemään opinnäytetyöni juuri tästä aiheesta. En myöskään etsinnöistä huolimatta löytänyt lähdemateri-

aalia, jossa aihetta olisi kartoitettu. Tästä syystä päädyin tekemään aiheesta kyselyn. Kyselyn tehtyäni saatoinkin myös todeta, että sen avoimissa vastauksissa oli myös useampaan kertaan kommentoitu aihealueiden tärkeyttä. On myös mahdollista, että kyselyn suhteellisen suuri vastaajamäärä (122 vastausta) johtuu osittain siitä, että aihe on koettu muusikoiden ja laulajien keskuudessa tärkeäksi. Kyselyn tuloksissa olen eritellyt vastausten yhteenvedon kaikkien vastaajien lisäksi laulajien (65 vastaajaa) ja muiden instrumenttien edustajien (57 vastaajaa) osalta.

Opinnäytetyössäni olen pyrkinyt löytämään vastauksia kahteen kysymykseen. Ensimmäkin siihen, kuinka suuri painoarvo bändityöskentelytaidoilla on pop/jazz-laulunopetuksessa. Toiseksi olen pyrkinyt selvittämään, mitkä ovat niitä taitoja ja ominaisuuksia, joita laulaja bänditoiminnassa tarvitsee.

Näitä kysymyksiä silmällä pitäen laadin musiikin ammattilaisille ja harrastajille suunnatun kyselyn, jonka avulla pyrin selvittämään vastauksia näihin kysymyksiin. Kyselyn kysymykset määrittyivät laulaja- ja instrumentalisti-kollegoideni kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Toteutin kyselyn Google Forms -sovelluksen avulla. Saatua kyselyn valmiiksi jaoin sen kahteen laulajien facebook-ryhmään (Singers United ja Voice Teachers United) sekä kahdelle muusikoiden.net -sivuston keskustelupalstalle. Porkkanaksi vastaajille arvoinkin kaikkien tietojensa jättäneiden kesken leffalippupaketin.

Sain laatimaani kyselyyn yhteensä 122 vastausta, jotka olen käynyt läpi opinnäytetyöni luvussa kolme. Samassa luvussa olen myös vastausten perusteella määrittänyt kyselyn vaihtoehtoista tärkeysjärjestyksen, jonka avulla pyrin vastaamaan kysymykseen, mitkä taidot tai ominaisuudet ovat laulajalle bänditoiminnassa kaikkein tärkeimpiä osia. Tärkeysjärjestys on määritetty erikseen kaikille vastaajille, laulajille ja muille kuin laulajille. Kyselyn vastaajien maantieteellistä sijaintia tai ikää tai sukupuolta ei ole kysytty, koska en kokenut sitä tulosten tai niiden analysoinnin kannalta hedelmällisenä. Kysely ei on yleisluonteisesti aihetta käsittelevä, eikä se löytämään vastauksia kysymyksiin minkään oppilaitoksen tai koulutusasteen näkökulmasta katsottuna vaan kartoittamaan tutkimuskysymyksiä sen kummemmin tutkimuskohdetta yksilöimättä.

Opinnäytetyön neljännessä luvussa olen laatinut muutamia harjoitteita, joiden avulla laulunopettaja voi opettaa oppilaalleen tärkeimmiksi koettuja bänditaitoja. Lopuksi olen pohdinta-luvussa käynyt opinnäytetyön kokonaisuutta läpi ja pohdin miten aihetta voisi jatkojalostaa sekä käytännössä että teoriassa.

2 Käsitteiden määrittely

Tässä luvussa määrittelen opinnäytetyössä käytettäviä ja sen aihealueeseen kiinteästi liittyviä käsitteitä.

2.1 Bänditoiminta ja bändilaulaja

Bänditoiminnalla tarkoitetaan yhtyeitoimintaa. Sana bändi tulee englannin kielen sanasta ”band”, joka tarkoittaa yhtyettä. Bändi sana on arkikielinen ilmaisu (ja se viittaa yleensä länsimaiseen rytmimusiikkiin keskittyvää kokoonpanoa, joka koostuu eri soittimia soittavista jäsenistä. Yleisesti bändissä on rumpali, basisti, kosketinsoittaja, kitaristi ja laulaja (Pakkanen 2015, 5). Soittimien ja instrumentalistien määrä voi myös vaihdella paljon. Bändissä soittajien ei tarvitse osata samoja asioita, vaan myös soittajien osaa- mistaso voi vaihdella yhtyeen sisällä (Koski 2013, 4). Bändejä voi myös olla monen tasoisia. Bändin jäsenet voivat olla ammatiltaan muusikkoja, harrastajia tai vasta- alkajia. Kaikista näistä kokoonpanoista käytetään kuitenkin ”bändi” nimitystä.

Bändin soittama musiikkityyli tai genre voi jo määrittää bändistä käytettävässä yleisni- mityksessä. Tällöin voidaan puhua esim. heavybändistä, punk-bändistä tai rock- bändistä. Usein, jos kyseessä on suurempi ryhmä, yhtyeestä käytetään Orkesteri- nimitystä (Wikipedia, Yhtye, WWW-dokumentti).

Bändilaulaja on laulaja, joka toimii yhtyeen eli bändin solistina. Laulajan ei tarvitse lau- luteknisesti olla taitava voidakseen laulaa bändissä. Laulaja voi olla bändin pysyvä jä- sen tai laulaja voi myös vaihtua, kuten yhtyeen muutkin jäsenet. Jos bändin jäsenet pysyvät lähtökohtaisesti samoina, bänditoiminnasta tulee vahvemmin tiimitoimintaa.

2.2 Kotimainen laulunopetus ja laulutunnin rakenne

Opinnäytetyössäni tarkastelen kotimaista laulunopetusta. Tarkastelun kohteena on tällöin etenkin pop/jazz -laulun opetus. Maantieteellisenä rajana tarkastelussa on koko Suomi. On toki mahdollista, että jotkin kyselyyn vastanneet, jotka ovat ilmoittaneet omaavansa laulutunneista kokemusta, ovat saaneet lauluopetusta myös Suomen rajo- jen ulkopuolella, mutta mielestäni on perusteltua olettaa, että vastaajat ovat vastanneet Suomessa tapahtuneen lauluopetuksen pohjalta. Oletusta voidaan perustella jo sillä,

että kaikilla niillä foorumeilla ja keskustelupalstoilla, johon kyselyn jaoin, käytetään keskustelukielenä suomea.

Laulutunnin rakenne voi vaihdella paljon, mutta usein laulutunnin keskiössä on tekniikka, tulkinta ja kappaleen harjoittaminen (Lindroos 2017, 7). Usein laulutunnit aloitetaan alkulämmittelyharjoituksilla ja äänenavauksilla, jonka jälkeen siirrytään kappaleen läpikäymiseen (Kuittinen 2009, 10). Yleensä äänenavauksiin ja kappaleen työstämiseen liitetään tarpeen vaatiessa myös jokin tekninen harjoite tai sovellus. Oppitunnin loppuun käydään usein vielä läpi ne asiat, joita kotona on tarkoitus vielä harjoitella.

2.3 Kyselyn muut käsitteet

Kappaleen rakenteella tarkoitetaan niitä eri osia (esim. Intro, A-osa, B-osa jne.), joista kappale koostuu. Näillä on myös muita nimityksiä, joita käyn luvussa 5 tarkemmin läpi.

Rytmisillä elementeillä tarkoitetaan eroja esim. kolmimuunteisen ja tasajakaisen eli suoran rytmikan välillä.

3 Kyselytutkimuksesta ja menetelmistä

Suunnitellessani opinnäytetyön aihetta ja toteutusta, päätin jo työskentelyn alkumetreillä tehdä aihealueesta kyselyn. Kyselytutkimus voi olla määrällinen eli kvantitatiivinen tai laadullinen eli kvalitatiivinen. Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii kuvaamaan ilmiötä numeerisen yleistettävissä olevan tiedon pohjalta ja kvalitatiivinen tutkimus puolestaan pyrkii ymmärtämään ilmiötä ns. pehmeän tiedon pohjalta (Heikkilä 2014, 7).

Päädyin kvantitatiiviseen otantatutkimukseen, koska koin mielekkääksi pyrkiä kuvaamaan ilmiötä yleistettävällä tasolla numeerisen tiedon perusteella. Kyselytutkimus oli toteutustapana myös omiaan, koska sen avulla voi hyvin kerätä ja tarkastella tietoa ilmiöistä, ihmisen toiminnasta tai mielipiteistä sekä asenteista ja arvoista (Vehkalahti 2014, 11). Toisin sanoen se sopi menetelmänä, koska halusin saada laajempaa käsitystä siitä, mitä mieltä laulajien ja muiden muusikoiden keskuudessa tutkimuskysymyksistäni (ks. luku 4) ja niiden aihealueesta ollaan.

Kyselytutkimuksen osioita voidaan kutsua avoimiksi tai suljetuiksi. Avoimessa osiossa vastaus on vapaamuotoinen ja suljetussa osiossa vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi (Vehkalahti 2014, 24). Käytin kyselyssäni molempia vaihtoehtoja, mutta pääosin kysymykset olivat suljettuja. Kartoitin kyselytutkimukseni vastaajien perustietoja ja mielipiteitä suljetuilla kysymyksillä. Näiden lisäksi kyselyssä oli muutama avoin kysymys, joiden kautta pyrin saamaan varmuutta siihen, kuinka kattavana vastaajat olivat kyselyn kokeneet. Lisäksi pyrin avoimella kysymyksellä saamaan tuntumaa niihin ajatuksiin, joita kyselyn aihealue vastaajissa herätti.

Perustietokysymykset olivat ns. luokittelevia kysymyksiä. Tällaiset kysymykset edustavat laadullista mittautusosa. Tällöin vastausvaihtoehdoista voidaan analyysivaiheessa laskea lukumääriä ja jakaumia, mutta niitä ei voida asettaa järjestykseen (ks. esim. Vehkalahti 2014, 27). Perustietokysymyksissä kysyin esimerkiksi vastaajien instrumenttia ja suhdetta musiikkiin (esim. ammattilainen tai musiikin harrastaja).

Perustietokysymysten jälkeen kyselyssä oli oma osio niille vastaajille, jotka ilmoittivat käyneensä laulutunneilla. Näille vastaajille (75 vastaajaa) esitin viisi väitettä, joiden avulla pyrin saamaan käsitystä siitä, missä määrin vastaajat olivat saaneet laulutuntien kautta välineitä bänditoimintaa varten. Näissä kysymyksissä käytin perinteistä viisiporontaista Likertin asteikkoa, joka muodostaa yksiulotteisen jatkumon jostain ääripäästä toiseen (Vehkalahti 2014, 35). Käytin kyselyssä tyypillisiä ääripäitä, jolloin vaihtoehto 1 oli ”täysin eri mieltä” ja vaihtoehto 5 taas ”täysin samaa mieltä”. Käyttämäni asteikon yleinen ongelma liittyy sen keskimmäiseen vaihtoehtoon, joka on neutraali. Usein jos kysymys tai väite on epäselvä tai kysely liian pitkä, voi vastaaja päätyä valitsemaan neutraalin vaihtoehdon vain eteenpäin päästäkseen. Likertin asteikko on tavallaan väliasteikko, jossa vastausten väli on numeerisesti katsottuna ainakin saman suuruinen, mutta toisaalta voidaan pohtia, voidaanko sanoa, että vaihtoehtojen ”täysin eri mieltä” ja ”jokseenkin eri mieltä” välinen ero on yhtä suuri, kuin ”en osaa sanoa” ja ”jokseenkin samaa mieltä” vastausten väli (ks. esim. Vehkalahti 2014, 36).

Olen yhteenvetoanalyysissä (luvut 4.4.16, 4.4.17 ja 4.4.18) käsitellyt Likertin asteikon mukaisia vastauksia väliasteikon tavoin laskemalla painotetun keskiarvon vastauksista, jonka avulla olen muodostanut tärkeysjärjestyksen niistä ominaisuuksista ja taidoista, jotka bänditoimintaan osallistuville laulajille on vastauksissa koettu tärkeiksi. Olen analyysissäni myös tarkastellut laulajien ja muiden vastaajien näkemuseroja siitä syystä, että laulajien osuus vastaajissa on ollut niin korkea (52,5% vastaajista). Laulajien kor-

kea osuus johtuu paljolti siitä, että kysely on tavallaan kohdennettu laulajaorientoituneille foorumeille (etenkin Singers united ja Voice teachers united facebook -ryhmät). Toisaalta laulajien suuri määrä vastaajissa mahdollisti myös sen, että vain laulajille suunnattujen kysymysten vastaajamäärä on suuri, jolloin tulosten merkitsevyys paranee.

Ennen painotetun keskiarvon laskemista tein laulajien ja muiden kuin laulajien ryhmälle erikseen khiin neliö -testin, jolla pyritään selvittämään tulosten yleistettävyyttä. Tein testin vastausvaihtoehdoille 2-5, koska vaihtoehto 1 (väitteen merkitys ei tärkeä) sai oletettavien vastausten lukumääräksi liian pieniä arvoja (eli alle 1 tai jopa monessa kohtaa arvon 0,0). Sain khiin neliö –testissä laulajien p-arvoksi 0,033 ja muiden kuin laulajien p-arvoksi 0,007. Yleisesti ottaen alle 0,050 (5%) p-arvo viittaa siihen, että vastaukset ovat yleistettävissä otoksella tutkittavaan perusjoukkoon (Taanila 2017). Näistä luvuista voidaan toisin sanoen päätellä, että näiden vastaajaryhmien (laulajat ja muut kuin laulajat) vastaukset ovat hyvin yleistettävissä perusjoukkoihinsa.

4 Kysely ja sen tulokset

Tässä opinnäytetyössäni pyrin löytämään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuinka paljon kotimaisessa laulunopetuksessa keskitytään mm. lauluteknisen suorituksen ja ilmaisun lisäksi myös bänditaitojen kehittämiseen?
2. Mitkä taidot tai ominaisuudet ovat laulajalle tärkeimpiä bänditoiminnassa?
3. Minkälaisilla harjoitteilla näitä taitoja tai ominaisuuksia voidaan vahvistaa laulunopetuksessa?

4.1 Kyselyn kysymysten ja väitteiden muodostaminen

Saadakseni ensimmäiseen yllä esitettyyn kysymykseen vastauksen, kohdensin laulunopetuksessa käyneille vastaajille erilliset kysymykset. Kysymykset oli muotoiltu väitteiden muotoon ja vastaajat vastasivat Likertin asteikolla (ks. Luku 2) yhdestä viiteen riippuen siitä olivatko he väitteen kanssa eri mieltä tai samaa mieltä. Väitteet olivat seuraavat:

- Sain laulutunnilta välineitä bändissä toimimiseen
- Laulutunnilta saamieni välineiden määrä oli riittävä
- Bändissä toimimista harjoiteltiin laulutunneilla riittävästi

- Bänditoimintaa pidettiin lauluopetuksessani tärkeänä asiana
- Laulutunneilla käydyt asiat ovat kasvattaneet osaamistani bänditoiminnasta

Pyrin toisin sanoen saamaan väitteillä myös yleistä käsitystä siitä, minkä verran laulunopetus on tarjonnut vastaajien mielestä välineitä bändissä toimimiseen, onko näiden välineiden käyttöä harjoiteltu lauluopetuksessa ja pidetäänkö vastaajien mielestä bänditoimintaa ylipäättään laulunopetuksessa tärkeänä asiana. Lisäksi halusin saada käsitystä siitä, ovatko vastaajat kokeneet bändiosaamisensa kasvaneen laulutuntien myötä.

Toiseen luvun 3 alussa esitettyyn lähtökysymykseen etsin vastausta listaamalla erilaisia taitoja ja ominaisuuksia ja kartoittamalla vastaajien näkemyksiä siihen, mitkä näistä taidoista tai ominaisuuksista ovat vastaajien mielestä kaikkein tärkeimpiä laulajalle bänditoiminnassa. Taidot ja ominaisuudet valikoituivat väitteisiin kollegoideni kanssa käytyjen keskusteluiden, oman kokemuksen sekä aiemmin laatimamme symposium artikkelin haastattelujen ja pohdintojen synteessä. Väitteet olivat:

- Laulaja ymmärtää biisin rakenteen
- Laulaja osaa kommunikoida rakenteen kautta
- Laulaja osaa määrittää itselleen sopivan sävellajin
- Laulaja ymmärtää muita bändi-instrumentteja
- Laulajalla on ymmärrys rytmisistä elementeistä
- Laulaja osaa laskea biisin käyntiin
- Laulajan kanssa on helppo kommunikoida ja tulla toimeen
- Laulaja ymmärtää musiikin teoriaa
- Laulaja hallitsee mikkitekniikat
- Laulaja ymmärtää PA-tekniikkaa
- Laulaja soittaa itse jotain bändi-instrumenttia
- Laulaja osaa sanoa, mitä hän bändiltä haluaa
- Laulaja on hyvä esiintyjä
- Laulaja hallitsee välispiikit
- Laulaja koskettaa laulullaan yleisöä

Lisäksi kysyin kaksi avointa kysymystä, joiden kautta halusin saada varmuutta siihen, että kyselyn aiheet ja väitevaihtoehdot koetaan mielekkäinä. Lisäksi halusin saada pa-

lautetta kyselyn mahdollisista epäkohdista. Näiden kysymyksen vastaukset käyn suppeasti läpi luvussa 3.4. Avoimet kysymykset olivat:

- Mitä muuta laulajan tulisi osata?
- Mitä mielestäsi olennaista kyselystä puuttuu?
- Mitä muita ajatuksia laulaja bänditoiminnassa sinulla herättää?

Näiden kysymysten pohjalta laadin www-kyselylomakkeen Google Forms –sovellusta käyttäen. Linkitin kyselyn neljälle foorumille (Singers United ja Voice Teachers United facebook-ryhmät sekä muusikoiden.net-sivuston keskustelupalstat ”laulaminen” sekä ”yleistä keskustelua musiikista”). Lisäksi jaoin linkin facebookissa omien verkostojeni kautta. Kysely oli auki kaksi viikkoa. Tänä aikana sain kyselyyni 122 vastausta, joiden tuloksia käyn tässä luvussa läpi.

Kolmanteen kysymykseen etsin vastausta purkamalla tämän opinnäytetyön neljännessä luvussa palasiin ne tekijät, joista tärkeimmiksi koetut taidot koostuvat ja tämän analyysin pohjalta muodostamalla harjoitteita, joilla näitä vastaajien kesken tärkeäksi koettuja taitoja tai ominaisuuksia voidaan laulunopetuksessa vahvistaa.

4.2 Vastaajien taustaa kartoittavien kysymysten vastaukset

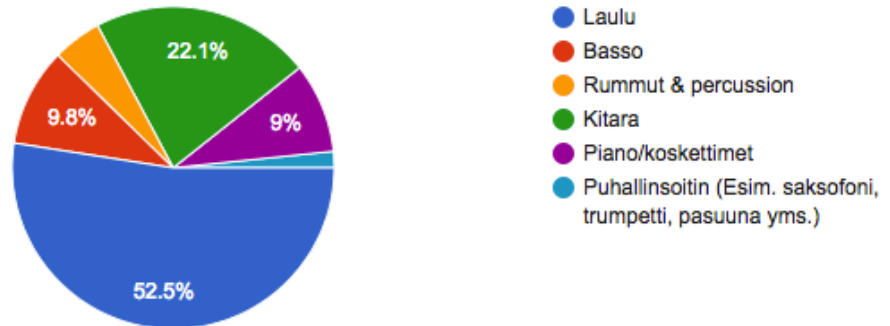
Kyselyn alussa kartoitin yleisillä perustietokysymyksillä vastaajien instrumenttija-kaumaa, pedagogista kokemusta, laulutuntikokemusta sekä suhdetta bänditoimintaan ja musiikkiin. Seuraavassa esittelen näiden kartoittavien kysymysten vastausten jakautumista eri vastaajien kesken.

4.2.1 Vastaajien instrumenttikohtainen jakauma

Kyselyn tulosten tulkinnan kannalta pidin olennaisena selvittää vastaajien jakautumista instrumenteittain. Kyselyn vastaajien jakauma näyttää instrumenteittain seuraavanlaiselta:

Mikä on instrumenttisi?

122 responses

Kuvio 1. Vastaajien Instrumenttijakauma

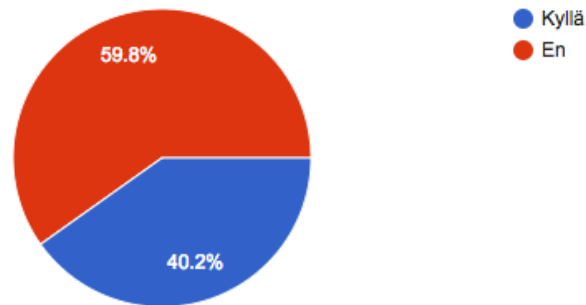
Kyselyn vastaajista enemmistö, eli 52,5% vastaajista, ilmoitti instrumenttikseen laulun. Ylivoimaisesti toiseksi suurin ryhmä olivat vastaajat, jotka ilmoittivat instrumenttikseen kitaran. Heidän osuutensa kaikista vastaajista oli 22,1%. Basson soittajien osuus kyselyyn vastanneista oli 9,8% ja kosketinsoittajien osuus vastaavasti 9%. Pienimpinä ryhmänä kyselyyn vastanneista olivat rumpalit (rummut & percussion 4,9% vastaajista) ja puhallinsoittajat (1,6% vastaajista).

4.2.2 Vastaajien kokemus opettamisesta

Toisena yleisenä kysymyksenä kartoitin vastaajien jakaumaa instrumenttipedagogin työtehtävissä. Tein tämän siitä syystä, että halusin saada samalla option selvittää sitä, eroavatko opettajan ammatissa toimivien muusikoiden ja musiikin harrastajien näkemykset vastaajista, jotka eivät toimi omassa instrumentissaan opettajan tehtävissä.

Toimitko instrumentissasi opettajana?

122 responses

Kuvio 2. Vastaajien toimiminen opettajana

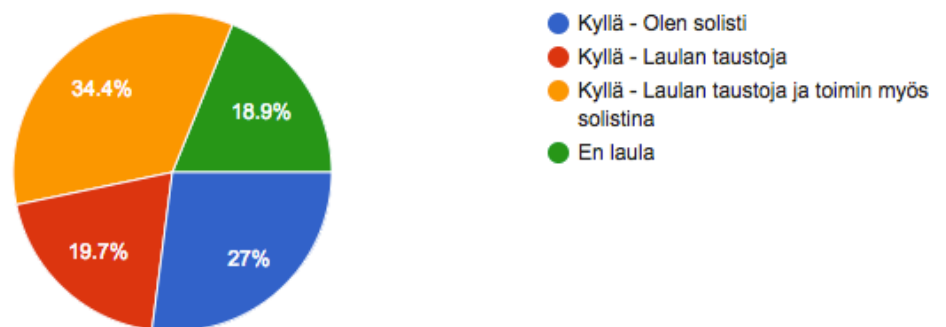
Kyselyyn vastanneista suurin osa, eli 59,8% ilmoitti toimivansa opettajana omassa instrumentissaan. Niiden osuus, jotka eivät vastanneet toimivansa opettajana omassa instrumentissaan oli toisin sanoen 40,2%.

4.2.3 Laulaminen bändissä

Kolmannessa yleisessä kysymyksessä pyrin selvittämään sitä, laulaako vastaaja bändissä. Mielestäni olennaista oli myös kysyä sitä, onko vastaaja mahdollisesti bändin solisti vai laulaako hän lisäksi tai pelkästään taustoja.

Laulatko bändissä?

122 responses

Kuvio 3. Vastaajien suhde bändissä laulamiseen

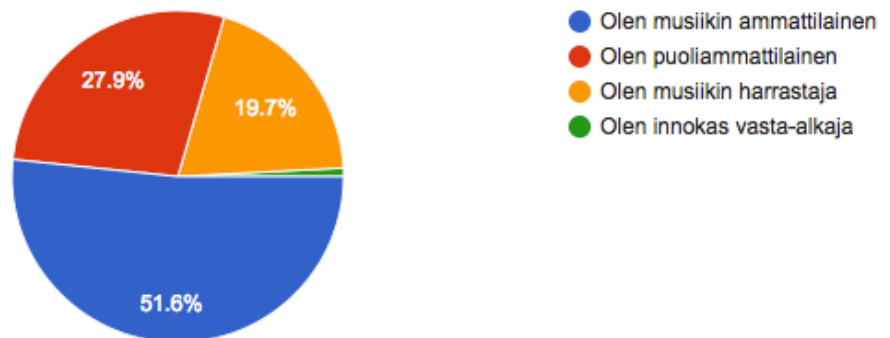
Kyselyn vastaajista suurin osa vastasi laulavansa bändissä joko taustoja tai sooloa. Sekä solistina, että taustalaulajana toimivien vastaajien osuus oli kyselyssä suurin ollen 34,4%. Toiseksi suurimman ryhmän muodostivat solistina toimivat laulajat, joita oli 27% vastaajista. Pelkkiä taustoja laulavien osuus oli lähes yhtä suuri (19,7%), kun niiden vastaajien, jotka eivät laulaneet (18,9%). Toisin sanoen joko taustoja tai sooloa bändissä laulavien osuus oli kyselyssä 81,1%.

4.2.4 Vastaajien suhde musiikkiin

Neljännessä vastaajien yleistä musiikillista kokemuspohjaa kartoittavassa kysymyksessä kysyin vastaajien suhdetta musiikkiin. Tässä kyselyssä tällä suhteella tarkoitettiin vastaajan subjektiivista näkemystä siitä, luokitteleeko vastaaja itsensä musiikin ammattilaiseksi, puoliammattilaiseksi, musiikin harrastajaksi vai vasta-alkajaksi. Luokittelun eri vastausvaihtoehtoja ei erikseen määritely, vaan se jätettiin vastaajien oman subjektiivisen kokemuksen varaan.

Miten määrittelisit suhteesi musiikkiin?

122 responses

Kuvio 4. Vastaajien suhde musiikkiin

Kysely oli selvästi houkuttellut vastaajiksi eniten musiikin ammattilaiseksi itsensä mieltäviä vastaajia. Näitä oli peräti 51,6% vastaajista. Seuraavaksi suurin ryhmä vastaajissa olivat puoliammattilaiset, joita oli 27,9% vastaajista. Musiikin harrastajina itseään piti 19,7% vastaajista ja vasta-alkajina 0,8%. Kyselyssä ei jälleen määritely erikseen, mi-

ten ammattilainen, puoliammattilainen, musiikin harrastaja tai vasta-alkaja eroavat keskenään, vaan määrittelyn tekeminen jätettiin vastaajille.

4.2.5 Laulutunneilla käyminen

Viimeisenä vastaajien yleistä jakautumista kartoittavana kysymyksenä selvitettiin, oliko vastaajilla kokemusta laulutunneilla käymisestä.

Oletko käynyt laulutunneilla?

122 responses

Kuvio 5. Vastaajien kokemus laulutunneilla käymisestä

Valtaosa eli 61,5% kyselyn vastaajista omasi kokemusta laulutunneilla käymisestä. Näin ollen niiden osuus, jotka eivät olleet käyneet laulutunneilla oli 38,5% vastaajista.

4.3 Laulutuntikokemusta omaavien vastaajien kokemukset

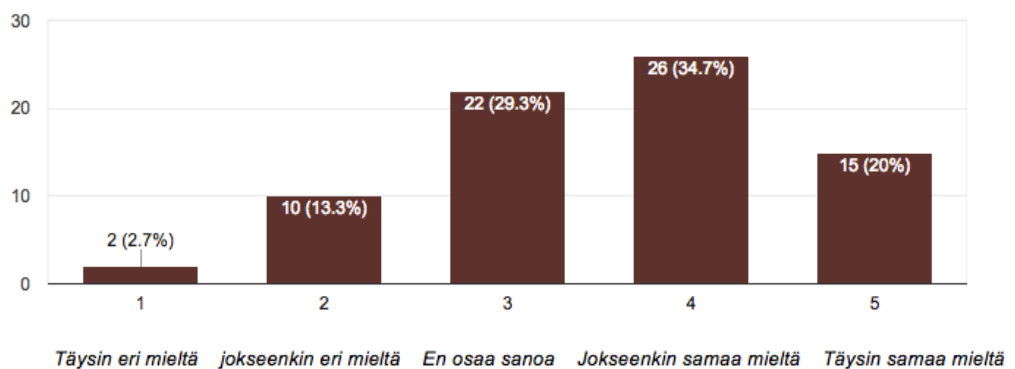
Yleisten kysymysten jälkeen kyselyssä selvitettiin laulutunnilla käyneiden vastaajien kokemuksia siitä, ovatko vastaajat kokeneet saaneensa laulutunneilta eväitä bänditoimintaa varten. Niille vastaajille, jotka olivat ilmoittaneet käyneensä laulutunneilla, esitettiin viisi tarkentavaa kysymystä. Yläotsikkona näille kysymyksille oli kyselyssä ”Mitä jäi laulutunneista käteen?”. Vastaajien näkemyksiä kartoitettiin Likert-asteikolla eli sen mukaan, olivatko vastaajat eri mieltä vai samaa mieltä väitteiden kanssa.

4.3.1 Laulutunneilta välineitä bändissä toimimiseen

Ensimmäisessä vain laulutuntikokemusta omaaville vastaajille esitetyssä väitteessä selvitettiin vastaajien näkemystä siitä, ovatko he kokeneet saaneensa laulutunneilta välineitä bändissä toimimiseen. Kysymyksessä ei määritelty tarkemmin mitä välineillä tarkoitetaan vaan tulkinta sanan määritelmästä jätettiin vastaajalle. Laulutunneilla käyneitä vastaajia oli kyselyllä kaiken kaikkiaan 75 kpl.

Sain laulutunneilta välineitä bändissä toimimiseen

75 responses

Kuvio 6. Vastaajien jakauma laulutunneilta saaduista välineistä

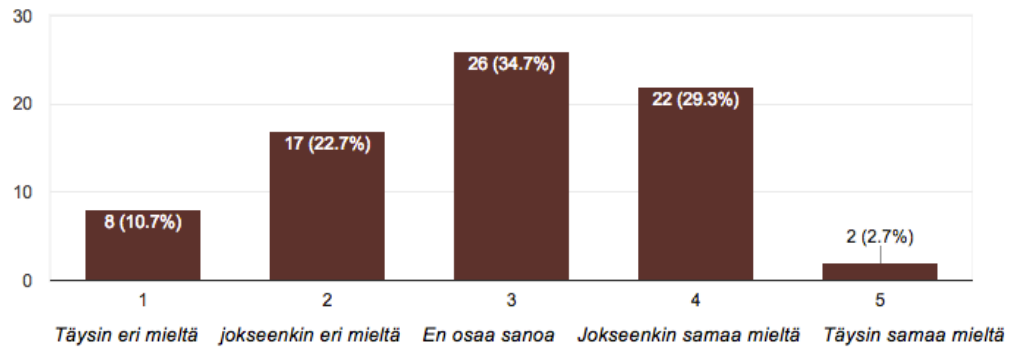
Suurin osa laulutunneilla käyneistä koki saaneensa laulutunneilta välineitä bändissä toimimiseen. Vastaajista lähes 55% oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Toisaalta on huomion arvoista, että 29,3% vastaajista oli epävarmoja vastauksestaan.

4.3.2 Laulutunneilta saatujen välineiden määrän riittävyys

Toinen laulutuntikokemusta omaaville esitetty väittämä liittyi siihen, kuinka riittävänä laulutunneilta saatujen välineiden määrää pidettiin vastaajien keskuudessa.

Laulutunneilta saamieni bänditoiminnassa tarvittavien välineiden määrä oli riittävä

75 responses

Kuvio 7. Vastaajien jakauma välineiden riittävydestä

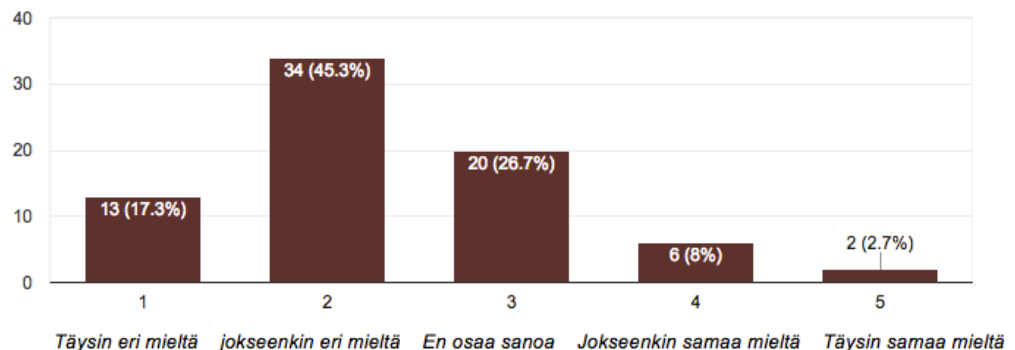
Tässä väitteessä suurempi osa vastaajista, jotka pystyivät määrittämään kantansa, oli väitettä vastaan kuin sen puolella. Vastaajista 33,4% oli väitettä vastaan ja 32% väitteen puolella. Kuitenkin huomionarvoista on edelleen epävarmojen vastaajien suuri määrä sekä se, että vain 2,7% vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että he ovat saaneet laulutuntiopetuksesta riittävän määrän välineitä bänditoimintaa varten.

4.3.3 Onko bänditoimintaa harjoitettu laulutunneilla riittävästi?

Kolmannessa vain laulutunneilla käyneille esitettyssä väitteessä kartoitettiin sitä, oliko laulutunneilla harjoitettu bänditoimintaa varten suunnattuja asioita riittävästi.

Bändissä toimimista harjoiteltiin laulutunneilla riittävästi

75 responses

Kuvio 8. Vastaajien jakauma harjoittelun riittävydestä

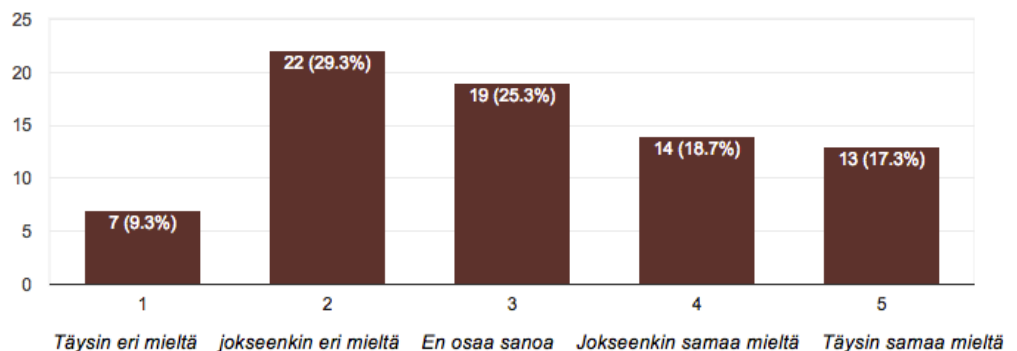
Vastausten jakauma painottui selvästi väitettä vastaan. Vain 10,7% vastaajista oli joko jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että laulutunneilla tehtyjen bändissä toimimista tukevien harjoitusten määrä oli ollut riittävä. Toisaalta jälleen on syytä huomioida, että niiden vastaajien määrä, jotka eivät osanneet ottaa väitteeseen kantaa on suhteellisen suuri (26,7%). Kuitenkin valtaosa eli peräti 62,6% vastaajista oli jokseenkin tai täysin eri mieltä väitteen kanssa. Toisin sanoen suurin osa vastaajista olisi sitä mieltä, että bändissä toimimista ei laulutunneilla harjoitella riittävästi.

4.3.4 Pidetäänkö bänditoimintaa tärkeänä laulunopetuksessa

Seuraavan väitteen avulla pyrittiin kartoittamaan sitä, onko vastaajien mielestä bänditoimintaa pidetty tärkeänä asiana heidän lauluopetuksessaan. Mielestäni kysymys on olennainen, etenkin, jos vaikuttaa siltä, että laulunopetuksessa ei keskitytä bänditoimintaan riittävästi.

Bänditoimintaa pidettiin lauluopetuksessani tärkeänä asiana

75 responses

Kuvio 9. Vastaajien jakauma bändiopetuksen tärkeydestä laulunopetuksessa

Vastaajista 38,6% oli jokseenkin tai täysin eri mieltä ja 36% jokseenkin tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Kuitenkin väitteen kanssa täysin samaa mieltä olevien vastaajien määrä (17,3%) oli selvästi täysin eri mieltä olevien vastaajien määrää (9,3%) selvästi suurempi. Jälleen niiden vastaajien määrä oli suhteellisen korkea, jotka eivät osanneet määrittää kantaansa väitteen suhteen (25,3%).

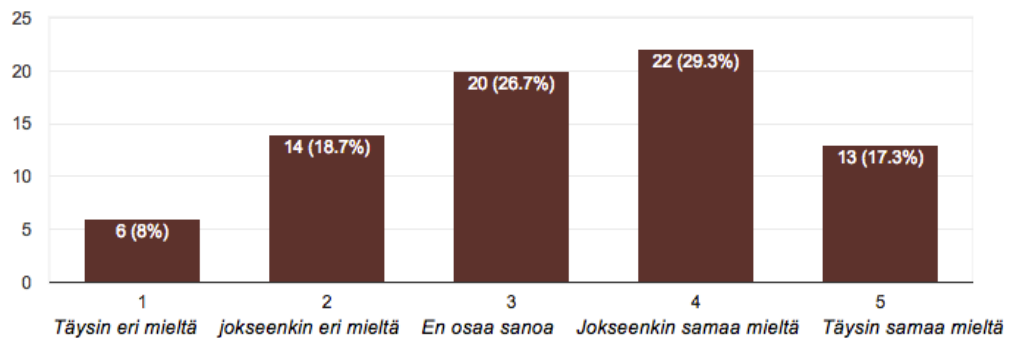
4.3.5 Miten laulutunnit ovat kasvattaneet bänditaitoja?

Viimeisessä laulutuntikokemusta omaavien ryhmälle esitetystä väitteestä kartoitettiin vastaajien kantaa siihen, ovatko laulutunneilla käydyt asiat kartuttaneet vastaajien osaamista bänditoiminnasta.

Laulutunneilla käydyt asiat ovat kasvattaneet osaamistani bänditoiminnasta

75 responses

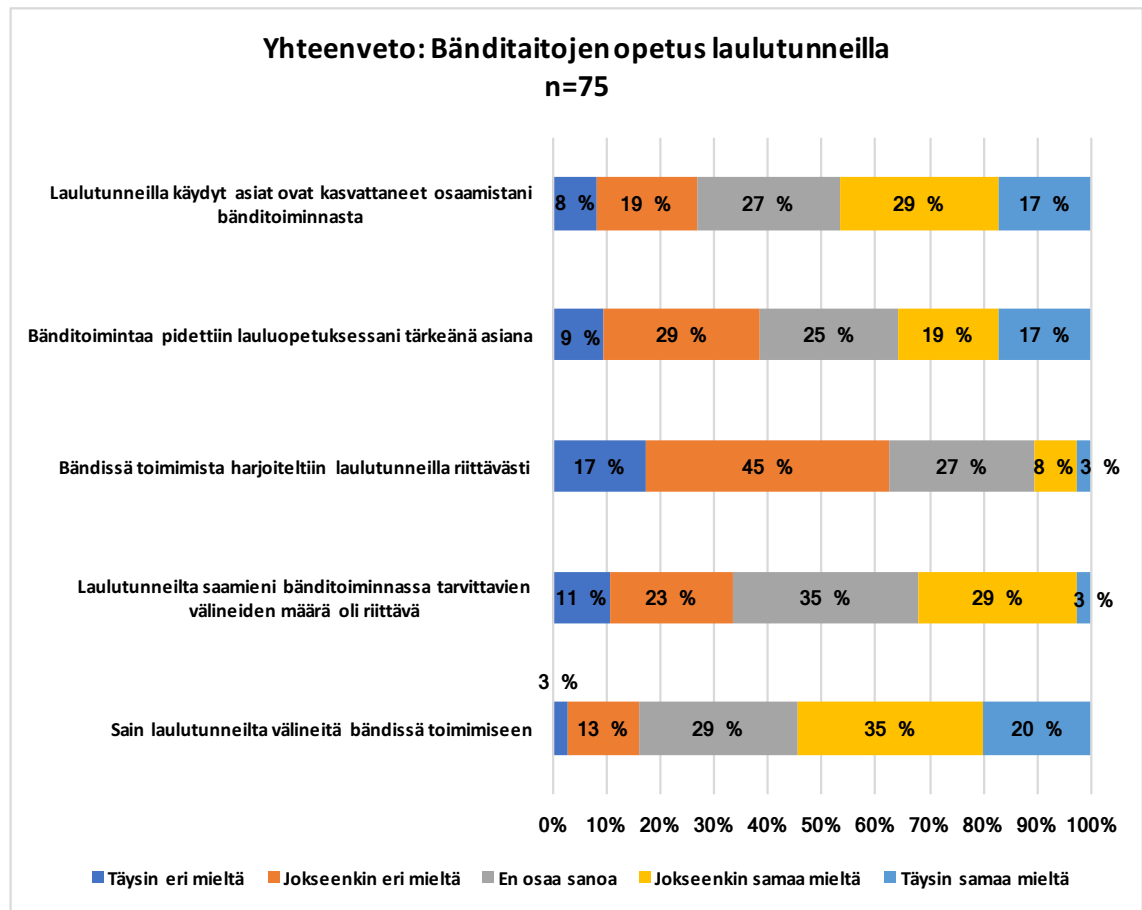

Kuvio 10. Vastaajien jakauma osaamisen kasvattamisesta

Lähes puolet vastaajista eli 46,6%, olivat jokseenkin samaa tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Toisin sanoen he kokivat laulutunneilla käytyjen asioiden kasvattaneen heidän osaamistaan bänditoiminnasta. Täysin samaa mieltä väitteen kanssa oli 17,3% ja jokseenkin samaa mieltä 29,3% vastaajista.

4.3.6 Yhteenveto: Bänditaitojen opetus laulutunneilla?

Tässä kappaleessa olen pyrkinyt tekemään yhteenvedon vain laulutunneilla käyneille suunnattujen kysymysten vastauksista. Näiden kysymysten osalta alla olevasta kysymyskohtaisesta jakaumasta nousee esiin bänditoiminnan harjoittelun riittävyys. Peräti 62% vastaajista oli tässä kysymyksessä eri mieltä väitteen kanssa. Muista kysymyksistä huomiota herättää myös ”En osaa sanoa” vastausten suuri osuus (35%) kysymyksessä, jossa kartoitettiin laulutunneilta saatujen bänditoiminnassa käytettävien välineiden määrän riittävyttä.

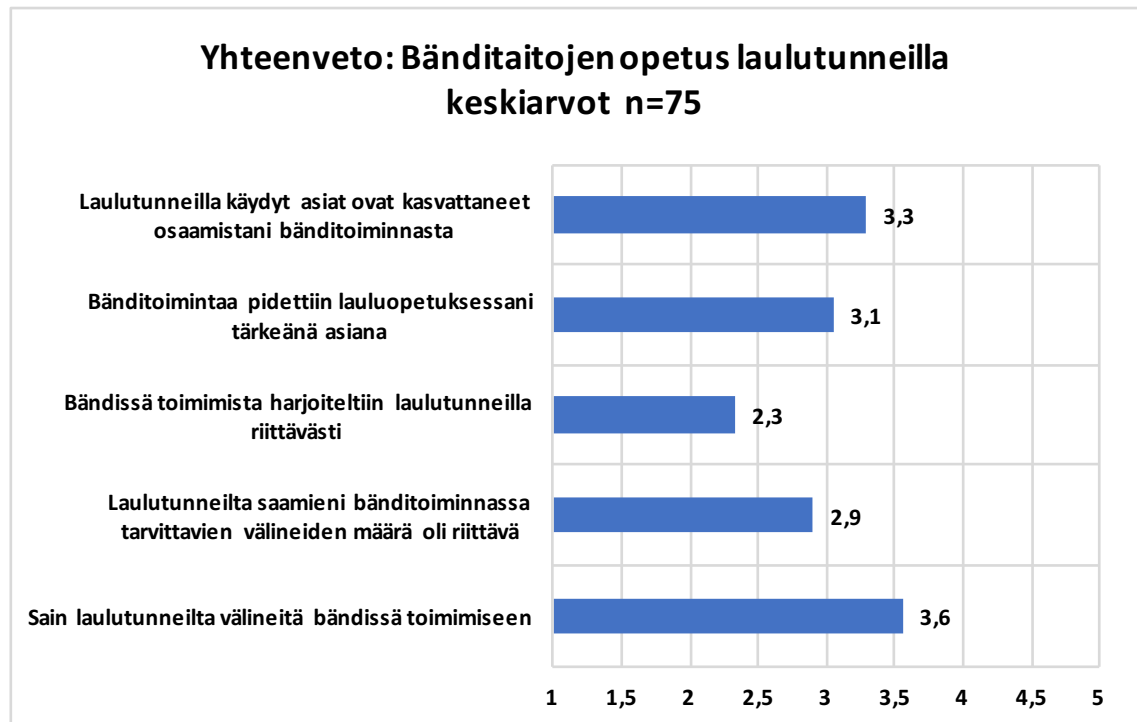

Kuvio 11. Yhteenveto laulajille suunnatuista kysymyksistä

Laskin lisäksi laulajille suunnatuille kysymyksille jokaisen kysymyksen osalta painotetun keskiarvon, jonka laskemistapaa olen avannut kappaleessa 4.4.16. Keskiarvon avulla pyritään saamaan kuvaa siitä, minkä arvon kysymyksen vastaus keskimäärin saa. Keskiarvoa voi tulkita siten, että mitä pienempi se on, sitä suurempi osa vastaajista on ollut väitettä vastaan. Vastaavasti suuri arvo (välillä 1-5) kertoo siitä, että enemmistö on väitteen kanssa samaa mieltä.

Tämän analyysin perusteella tulos on sama, jonka saatoimme todeta kuviosta 11. Vastauksissa on selvästi hajontaa, mutta lukujen perusteella voidaan mielestäni tehdä tulkinta, että bänditaitoihin keskittyvän opetuksen määrää lauluopetuksessa tulisi lisätä. Tämän kertoo kovin alhainen painotettu keskiarvo (2,3), joka puolestaan viittaa siihen, että suuri osa vastaajista on väitteen kanssa eri mieltä. Lisäksi keskiarvojen perusteella vaikuttaa siltä, että bänditoimintaa ei ole lauluopetuksessa pidetty kovin tärkeänä (vastauksen painotettu keskiarvo 3,1).

Laulutunneilta voisi myös saada nykyistä enemmän suoraan bänditoimintaan suunnattuja työkaluja tai taitoja. Tosin tässä kysymyksessä vaihtoehdon kolme (en osaa sanoa) valinneiden vastaajien määrä on huomattavan suuri, joka saattaa viitata kysymyksen asettelun ongelmallisuuteen.

Kuvio 12. Yhteenveto laulajille suunnatuista kysymyksistä

4.4 Mitä laulajan on osattava bänditoiminnassa?

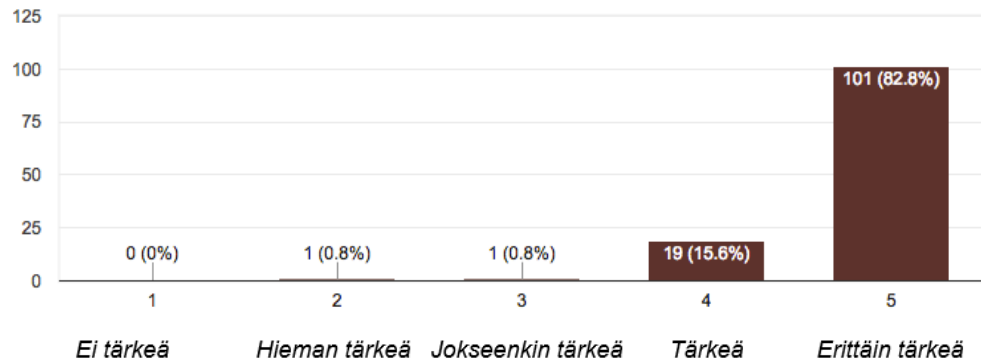
Kyselyn kolmannessa osiossa selvitettiin vastaajien suhtautumista ennalta valittuihin taitoihin, jotka liittyivät siihen, mitä laulajan on osattava bänditoiminnassa. Kyselyn osion alaotsikossa kysyttiin, kuinka tärkeänä vastaaja pitää näiden asioiden osaamista laulajalle bänditoiminnassa. Tässä osiossa pyrittiin toisin sanoen selvittämään sitä, mitkä kyselyyn valikoituneista taidoista olivat vastaajien mielestä tärkeimpiä bänditoimintaan osallistuvan laulajan työkalupakissa. Vastausvaihtoehtona olivat numerot välillä 1-5. Valitessaan numeron 1 vastaaja ei pitänyt vaihtoehtoa tärkeänä ja vastaavasti valitessaan numeron 5 vastaaja piti vaihtoehtoa erittäin tärkeänä laulajalle bänditoiminnassa.

4.4.1 Kappaleen rakenteen ymmärtäminen

Ensimmäisenä pyrittiin selvittämään, kuinka tärkeänä vastaajat pitivät kappaleen rakenteen ymmärtämistä laulajalle.

Laulaja ymmärtää biisin rakenteen

122 responses

Kuvio 13. Kappaleen rakanteen tärkeys

Vastaajista vain 1 (eli 0,8%) valitsi vastausvaihtoehdon 2 tai 3. 15,6% vastaajista valitsi vaihtoehdon 4 (tärkeä) ja peräti 82,8% vastaajista valitsi vaihtoehdon 5 (erittäin tärkeä).

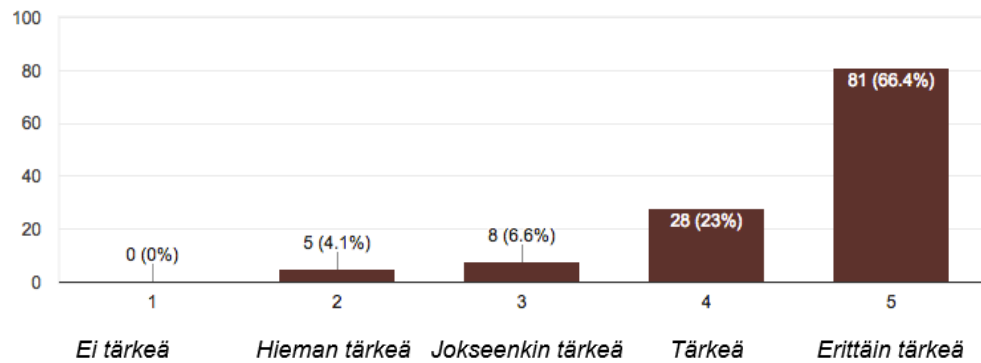
4.4.2 Rakenteen avulla kommunikoiminen

Toisena selvitettiin sitä, kuinka tärkeänä vastaajat pitivät sitä, että laulaja osaa myös kommunikoida bändille rakenteen kautta. Tällä tarkoitetaan sitä, että harjoitustilanteessa käytetään kappaleen rakenteen eri osia nimettäessä esim. jokin kohta, josta harjoitustilanteessa soittaminen on tarkoitus aloittaa.

Laulaja osaa kommunikoida rakenteen kautta (esim. mennään ekan b-osan toisesta yms.)

122 responses

Kuvio 14. Rakenteen kautta kommunikointi

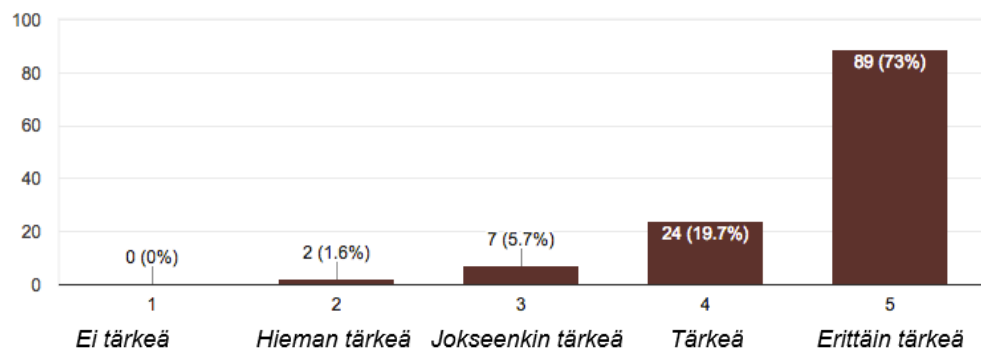
Edelleen valtaosa vastaajista eli 66,4% piti erittäin tärkeänä taitoa kommunikoida bändin kanssa rakenteen avulla. 23% vastaajista piti taitoa tärkeänä, 6,6% jokseenkin tärkeänä ja 4,1% hieman tärkeänä.

4.4.3 Sävellajin määrittäminen

Kolmannessa kysymyksessä selvitettiin sitä, kuinka tärkeää vastaajien mielestä on se, että laulaja osaa määrittää soitettavassa kappaleessa itselleen sopivan sävellajin.

Laulaja osaa määrittää itselleen sopivan sävellajin

122 responses

Kuvio 15. Sävellajin määrittäminen

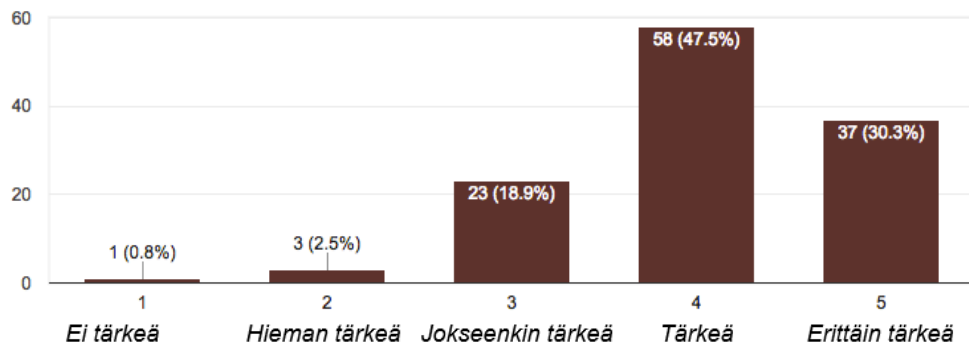
Jälleen valtaosa vastaajista (73%) piti erittäin tärkeänä taitona laulajalle sitä, että hän osaa määrittää itselleen sopivan sävellajin. 19,7% mielestä taito on tärkeä, 5,7% mielestä jokseenkin tärkeä ja kahden vastaajan (eli 1,6%) mielestä taito ei ollut tärkeä.

4.4.4 Ymmärrys muista bändi-instrumenteista

Neljännellä kysymyksellä pyrittiin selvittämään, kuinka tärkeänä taitona vastaajat kokevat laulajalle sen, että hän ymmärtää muita bändi-instrumentteja. Kysymyksessä ei selvennetty sitä, mitä tällä ymmärtämyksellä tarkoitetaan, joten sen osalta tulkinta jäi vastaajien tehtäväksi.

Laulaja ymmärtää muita bändi-instrumentteja

122 responses

Kuvio 16. Muiden bändi-instrumenttien ymmärrys

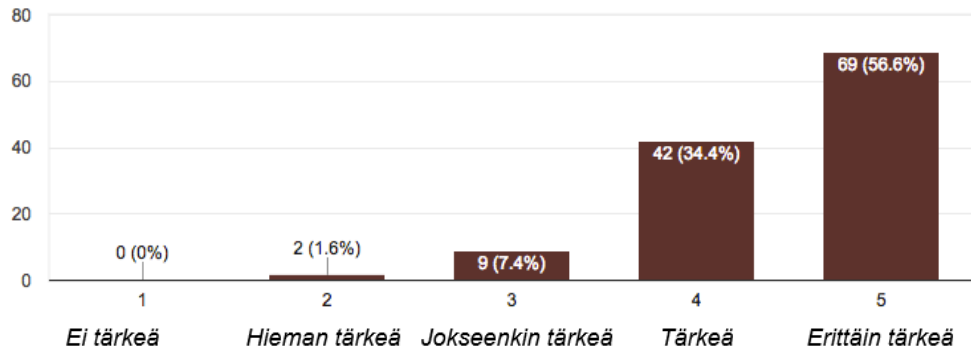
Vastaajista lähes kolmannes (30,3%) piti erittäin tärkeänä, että laulaja ymmärtää myös muita bändi-instrumentteja. 47,5% piti taitoa tärkeänä, 18,9% jokseenkin tärkeänä ja 2,5% hieman tärkeänä. Yhden vastaajan mielestä (0,8%) laulajan ei ole tärkeä ymmärtää muita bändi-instrumentteja.

4.4.5 Ymmärrys rytmisistä elementeistä

Viidennessä ennalta valitussa vaihtoehdossa vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he kokivat sen, että laulajalla on ymmärrys rytmisistä elementeistä. Kyselyä tehdessä mielessäni olivat esim. kolmimuunteisen ja suoran fraseerauksen erot erikseen tai eri aika-arvoittain samanaikaisesti (esim. suorat 8-osanuotit, mutta kolmimuunteiset 16-osat yhtäaikaisesti). Itse kyselyssä rytmisten elementtien määrittely jätettiin kuitenkin jälleen vastaajien subjektiivisen määrittelyn varaan.

Laulajalla on ymmärrys rytmisistä elementeistä?

122 responses

Kuvio 17. Ymmärrys rytmisistä elementeistä

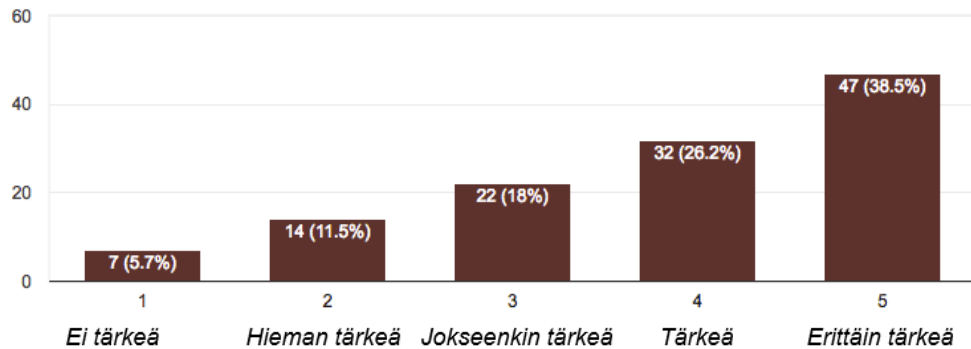
Yli puolet vastaajista eli 56,6% oli sitä mieltä, että laulajalle on bänditoiminnassa erittäin tärkeää olla ymmärrys rytmisistä elementeistä. Tärkeäksi tämän taidon koki 34,4% vastaajista, jokseenkin tärkeäksi 7,4% ja hieman tärkeäksi kaksi vastaajaa, eli 1,6% vastaajista. Kaikki vastaajat pitivät toisin sanoen ymmärrystä rytmisistä elementeistä edes hieman tärkeänä taitona laulajalle bänditoiminnassa.

4.4.6 Kappaleen käyntiin laskeminen

Kuudennessa mielipidevaihtoehdossa kysyttiin vastaajien näkemystä siitä, kuinka tärkeää bänditoiminnassa laulajan on osata laskea kappale käyntiin. Tällä tarkoitetaan sitä, että laulaja osaa esim. kappaleen sanojen kautta hahmottaa kappaleelle sopivan tempon ja laskea eteen sopivan määrän iskuja selkeästi.

Laulaja osaa laskea biisi käyntiin

122 responses

Kuvio 18. Biisin käyntiin laskeminen

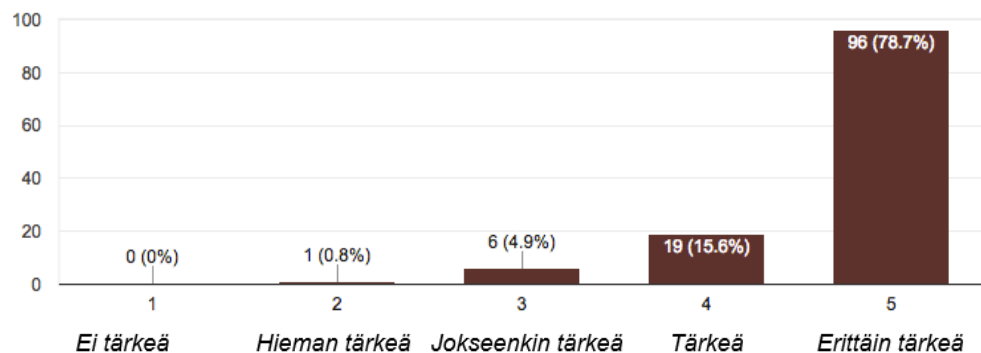
Tässä kysymyksessä tuli vastauksiin selvästi aiempia kysymyksiä enemmän hajontaa. Selvästi suurin vastaajaryhmä (38,5%) oli sitä mieltä, että laulajalle on erittäin tärkeää osata bänditoimintaan osallistuessaan osata laskea kappale käyntiin. Tärkeänä tätä taitoa piti 32 vastaajaa (eli 26,2% vastaajista), jokseenkin tärkeänä 22 vastaajaa (18% vastaajista) ja hieman tärkeänä 14 vastaajaa (11,5% vastaajista). Seitsemän vastaajan (5,7% vastaajista) mielestä laulajan ei ole tärkeää osata laskea biisiä käyntiin bänditoimintaan osallistuessaan.

4.4.7 Yhteistyö laulajan kanssa

Seitsemännessä kysymyksessä kartoitettiin vastaajien mielipidettä siihen, kuinka tärkeänä he pitivät bänditoiminnassa laulajan yhteistyötaitoja. Bänditoiminnassa yhteistyötaidot

Laulajan kanssa on helppo kommunikoida ja tulla toimeen

122 responses

Kuvio 19. Laulajan kanssa kommunikointi

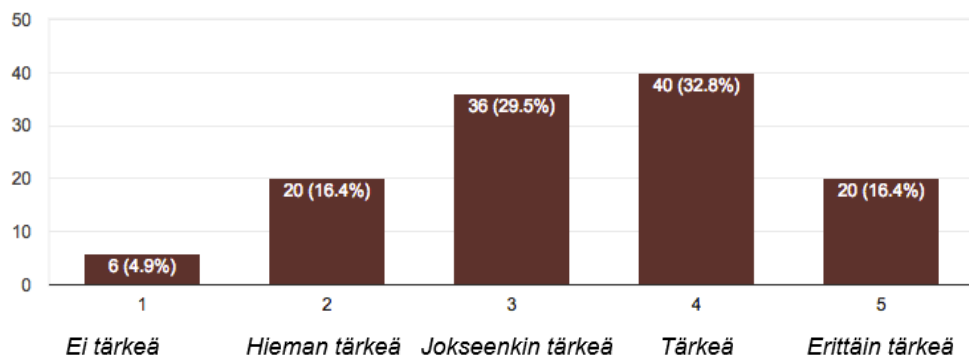
Valtaosa vastaajista (78,7%) piti erittäin tärkeänä sitä, että laulajan kanssa on helppo kommunikoida ja tulla toimeen. Kun tärkeänä samaa asiaa piti 15,6% vastaajista, voidaan todeta, että kyselyyn vastanneista 94,3% (eli 115 vastaajan) mielestä bänditoiminnassa on vähintäänkin tärkeää, että laulajan kanssa on helppo kommunikoida ja tulla toimeen.

4.4.8 Ymmärrys musiikin teoriasta

Kahdeksantena kysymyksenä kartoitettiin sitä, onko vastaajien mielestä laulajalle tärkeä ymmärtää musiikinteoriaa, kun hän osallistuu bänditoimintaan.

Laulaja ymmärtää musiikin teoriaa

122 responses

Kuvio 20. Ymmärrys musiikin teoriasta

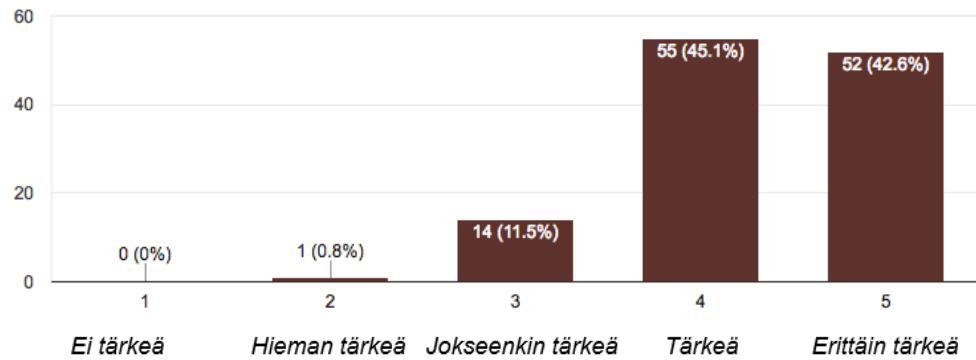
Tässä kysymyksessä hajonta oli jälleen aiempaa suurempi ja vaikka vastaajien enemmistö on kokenut teoriataidot vähintäänkin jokseenkin tärkeinä (78,7% vastaajista eli 96 vastaajaa), erittäin tärkeänä tätä osaamista piti vain 16,4% vastaajista. 4,9% mielestä laulajan ei ole tärkeä ymmärtää musiikin teoriaa bänditoimintaan osallistuessaan.

4.4.9 Mikrofoniteknikan hallitseminen

Yhdeksäntenä kysyin sitä, kuinka tärkeänä vastaajat pitivät bändityöskentelyssä sitä, että laulaja hallitsee mikkiteknikat. Mikkiteknikkaa ei tässä jälleen erikseen määritelty vaan vastaajat määrittivät käsitteen jälleen subjektiivisesti.

Laulaja hallitsee mikkitekniikat

122 responses

Kuvio 21. Mikrofonitekniikat

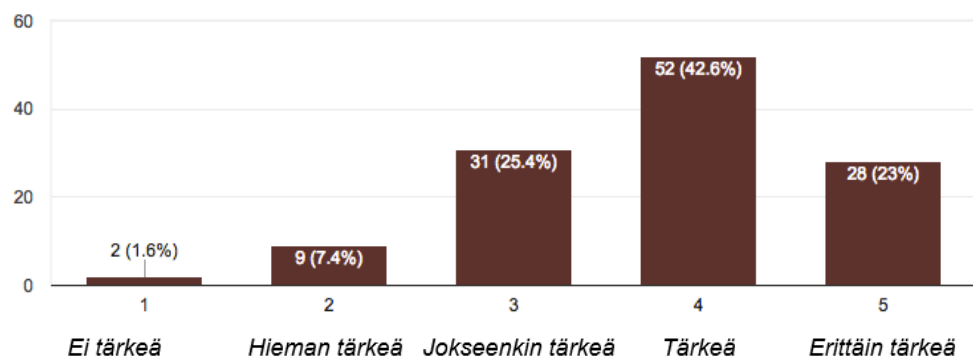
Mikrofonitekniikoiden hallitseminen oli peräti 87,7% mielestä vähintäänkin tärkeä taito. Vastaukset painottuivatkin tässä kysymyksessä vahvasti siten, että mikkitekniikoiden hallitseminen koetaan laulajille tärkeäksi taidoksi bänditoiminnassa.

4.4.10 Ymmärrys PA-tekniikasta

Kymmenes ennalta valittu kysymys, jonka merkittävyyttä pyrin selvittämään, oli PA-tekniikan osaamisen taso. PA-tekniikkaan kuuluu yleisesti vähintäänkin mikseri ja siihen kytketyt kaiuttimet. Tätä ei kuitenkaan erikseen tuotu kysymyksen yhteydessä esiin vaan määrittely jätettiin jälleen vastaajan subjektiivisen näkemyksen varaan.

Laulaja ymmärtää PA-tekniikkaa

122 responses

Kuvio 22. Ymmärrys PA-tekniikasta

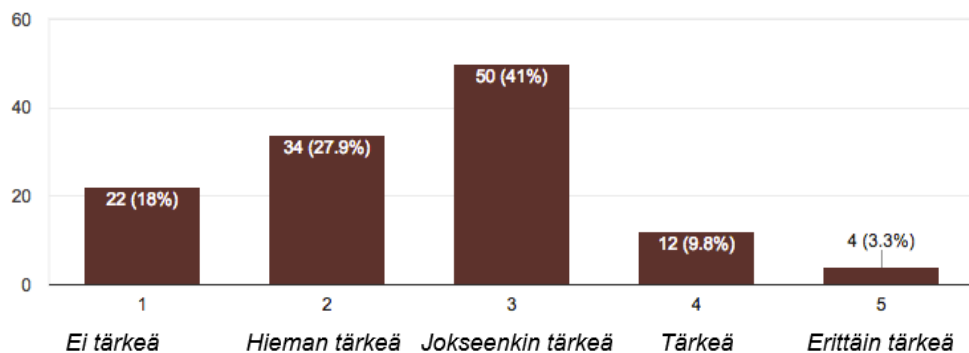
Yleisesti ottaen PA-tekniikan ymmärtäminen koettiin vastaajien keskuudessa tärkeänä asiana laulajalle bänditoiminnassa. PA-tekniikan ymmärrystä piti vähintäänkin tärkeänä 65,6% vastaajista. Jokseenkin tärkeänä tai hieman tärkeänä taitoa piti 32,8% vastaajista. Kahden vastaajan mielestä (1,6%) laulajan ei ole tärkeä ymmärtää PA-tekniikkaa hänen ollessaan mukana bänditoiminnassa.

4.4.11 Bändi-instrumenttitaidot

Seuraavaksi selvitin vastaajien näkemystä siihen, onko heidän mielestään bändityökentelyssä tärkeää, että laulaja osaa soittaa jotain bändi-instrumenttia laulutaidon lisäksi.

Laulaja soittaa itse jotain bändi-instrumenttia

122 responses

Kuvio 23. Bändi-instrumentin soittaminen

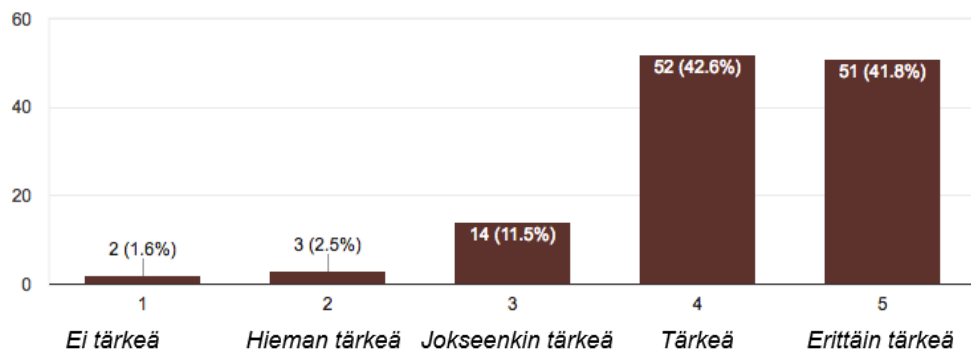
Vaikka jonkin bändi-instrumentin soittamisen voisi olettaa ainakin jossain määrin lisäävän laulajan valmiuksia bändissä toimimiseen, ei tätä taitoa pidetty vastaajien keskuudessa yleisesti ottaen kovin tärkeänä. Tärkeänä tai erittäin tärkeänä taitoa piti vain 13,1% vastaajista. Jokseenkin tai hieman tärkeänä taitoa piti 68,9% vastaajista. 18% mielestä taito soittaa jotain muuta bändi-instrumenttia ei ollut tärkeä. Koko aineistossa jonkin muun bändi-instrumentin hallitseminen koettiin laulajille kaikkein vähiten tärkeäksi taidoksi (ks. Kuviot 28, 29 ja 30).

4.4.12 Omien musiikillisten tarpeiden kommunikointikyky

Kyselyn loppupuolella kartoitettiin lisäksi sitä, kuinka tärkeää laulajan oli vastaajien mielestä osata sanoa, mitä hän bändiltä haluaa. Kysymyksellä pyrittiin selvittämään sitä, kuinka tärkeää vastaajien mielestä on se, että laulaja osaa tavallaan jäsenellä ja sanallistaa omia tarpeita (musiikillisia tai ei-musiikillisia) ja toiveitaan.

Laulaja osaa sanoa, mitä hän bändiltä haluaa

122 responses

Kuvio 24. Kyky sanoa mitä laulaja bändiltä haluaa

Vastaajista peräti 84,4% piti vähintäänkin tärkeänä, että laulaja osaa sanoa, mitä hän bändiltä haluaa. Peräti 95,9% vastaajista piti vastaavaa taitoa tai ominaisuutta laulajalle vähintäänkin jokseenkin tärkeänä. Jäljelle jääviin vaihtoehtoihin (hieman tärkeä 2,5% ja ei tärkeä 1,6%) päätyi vain viisi vastaajaa.

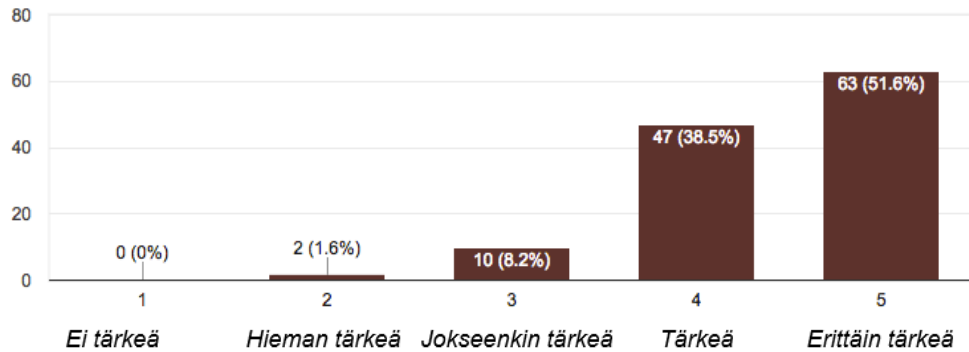
4.4.13 Taidot esiintyjänä

Kolme viimeistä kysymystä viittasivat esiintymistilanteeseen. Kolmanneksi viimeisenä vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitivät laulajan esiintymistaitoa. Kysymys on ehkä tavallaan hieman yleismaallinen, koska eri ihmisille ”hyvä esiintyjä” tarkoittaa jälleen eri asioita, mutta sen avulla olikin tarkoitus kartoittaa sitä, kuinka tärkeänä asiana vastaajat laulajan esiintymistä yleisesti ottaen pitivät. Esiintyminen viittaa jo tavallaan bänditoiminnan harjoittelua seuraavaan vaiheeseen, koska bänditreenit johtavat yleensä ainakin jollain aikavälillä esiintymistilanteeseen.

Laulaja on hyvä esiintyjä

122 responses

Kuvio 25. Laulaja esiintyjänä

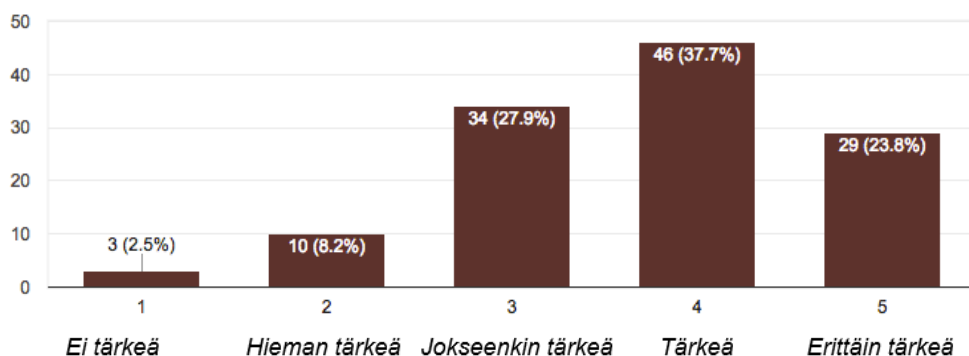
Vastausten perusteella esiintymisellä on keskeinen paikkansa laulajan bändityöskentelyssä. Kukaan vastaaja ei pitänyt laulajan esiintymistaitoa vähämerkityksisenä asiana. Kääntäen voidaan todeta, että 90,1% vastaajista piti vähintäänkin tärkeänä sitä, että laulaja on myös hyvä esiintyjä. Kaikki vastaajat (100% eli 122 vastaajaa) pitivät vähintäänkin hieman tärkeänä sitä, että laulaja on hyvä esiintyjä.

4.4.14 Välispiikkien hallinta

Toiseksi viimeisessä kysymyksessä keskityttiin esiintymistilanteessa syntyviin kappa-leiden välisiin taukoihin ja siihen, miten laulaja kykenee käyttämään nämä tauot hyödykseen olemalla kontaktissa yleisön kanssa. Tästä käytetään yleisesti termiä ”välispiikkaus”.

Laulaja hallitsee välispiikit

122 responses

Kuvio 26. Välispiikkien hallinta

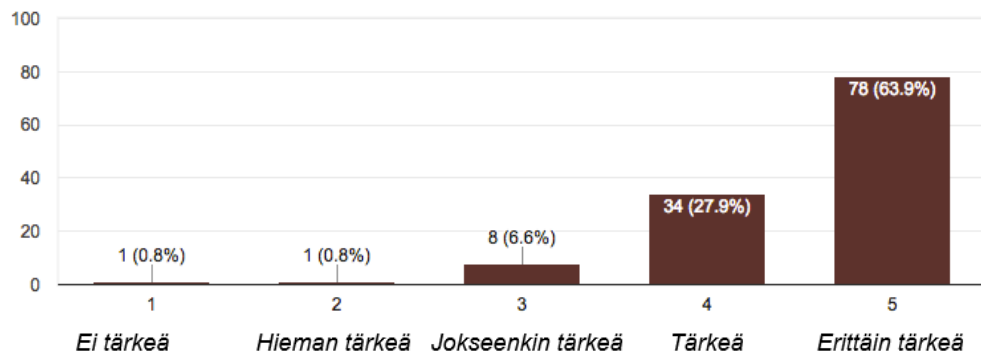
Laulajan kontaktia yleisöön pidettiin vastaajien keskuudessa yleisesti tärkeänä asiana. Vähintäänkin tärkeänä laulajan kykyä hallita välispiikkaus piti valtaosa eli 61,5% vastaajista. Vähintään jokseenkin tärkeänä taitoa piti peräti 89,4% vastaajista. Vain kolmen vastaajan mielestä laulajan ei ole esiintyessään tärkeä hallita välipiikkausta.

4.4.15 Esityksen koskettavuus

Kartoittaessani laulajan bänditaitojen ennalta valittuja vaihtoehtoja tärkeysjärjestykseen, kysyin viimeisenä vastaajien mielipidettä siitä, kuinka tärkeänä he pitivät sitä, että laulaja pystyy esiintymisellään koskettamaan yleisöä.

Laulaja koskettaa laulullaan yleisöä

122 responses

Kuvio 27. Laulajan kyky koskettaa yleisöä

Vastausten perusteella laulajan taitoa tai kykyä koskettaa laulullaan yleisöä pidettiin tärkeänä. Peräti 91,8% vastaajista (112 vastaajaa) piti vähintäänkin tärkeänä, että laulaja kykenee koskettamaan laulullaan yleisöä. Jokseenkin tärkeänä asiaa piti kahdeksan vastaajaa (6,6%) ja hieman tärkeänä yksi vastaaja (0,8%). Lisäksi yksi vastaaja ei pitänyt tärkeänä sitä, että laulaja koskettaa laulullaan yleisöä.

4.4.16 Mitä laulajan on tärkeintä osata? – Kaikki vastaajat

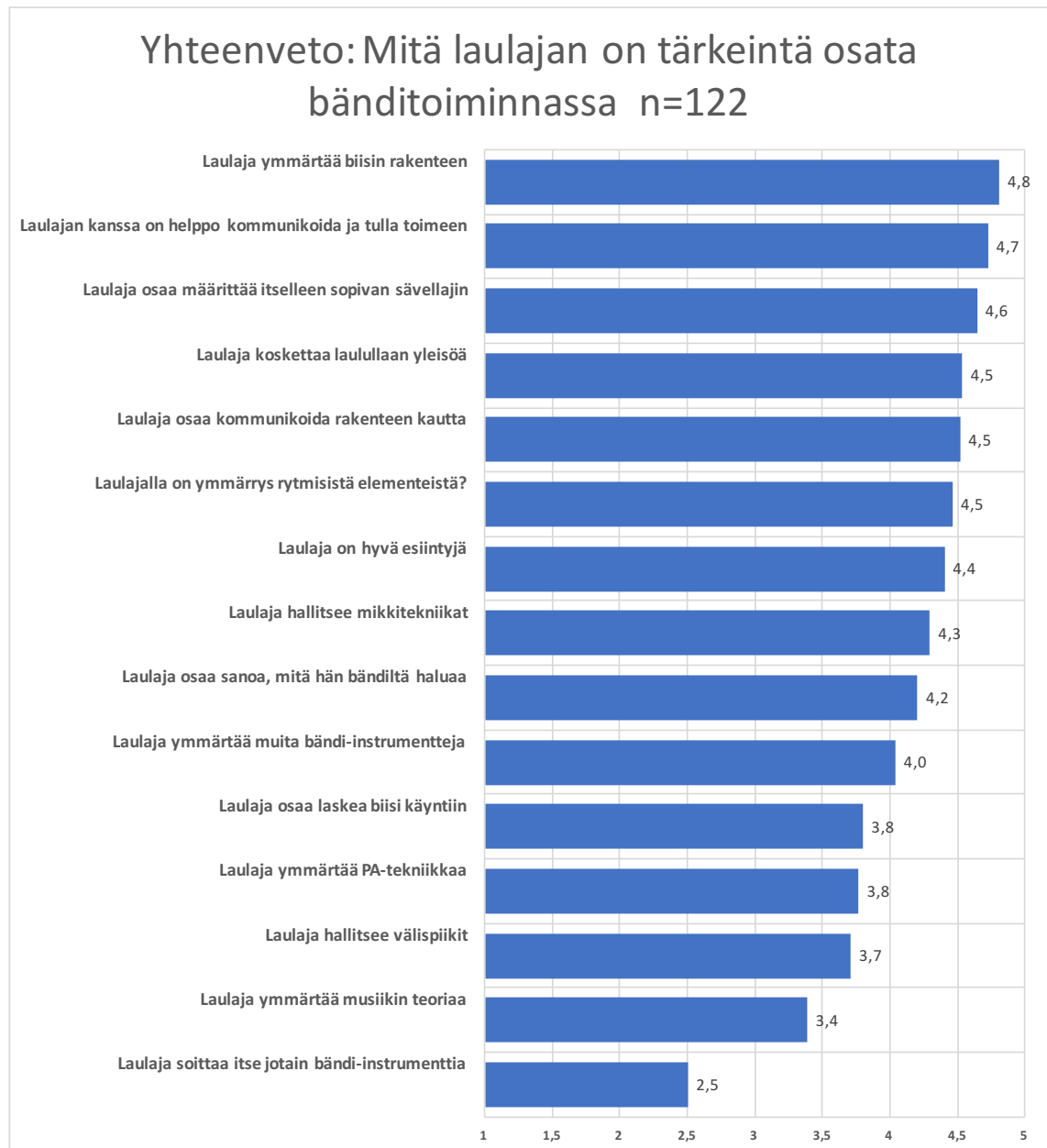
Koostin kaikista vastauksista yhteenvedon, jonka avulla pyrin vastaamaan kysymyksen siitä, mitkä vaihtoehtoina olleista taidoista tai ominaisuuksista ovat kyselyyn vastanneiden mielestä kaikkein olennaisimpia laulajalle hänen osallistuessaan bänditai-

mintaan. Laadin yhteenvedon laskemalla jokaiseen kysymykseen erikseen painotetun keskiarvon avulla keskimääräisen vastauksen. Tällöin, jos 100% vastaajista valitsisi vaihtoehdon 5, painotettu keskiarvo olisi $1 \times 5 = 5$. Jos taas 30% vastaajista olisi valinnut vaihtoehdon 2, 40% vaihtoehdon 3, 15% vaihtoehdon 4 ja 15% vaihtoehdon 5, muodostuisi kysymyksen painotetun keskiarvon avulla laskettu keskimääräinen vastaus seuraavasti:

$$(0,3 \times 2) + (0,4 \times 3) + (0,15 \times 4) + (0,15 \times 5) = 3,15.$$

Eli tällöin kysymyksen keskimääräinen vastaus olisi 3,15. Tällä tavoin olen laskenut kaikkiin kysymyksiin vastausten painotetun keskiarvon ja pyrkinyt laittamaan ominaisuuksia tai taitoja järjestykseen. Olen tehnyt tämänkaltaisen tarkastelun koko aineiston osalta (kaikki 122 vastaajaa). Lisäksi olen tehnyt vastaavan analyysin niille, jotka ovat ilmoittaneet instrumenttikseen laulun sekä myös erikseen niille, joiden instrumentti on joku muu kuin laulu.

Yllä mainitun tarkastelun perusteella vastausten painotettu keskiarvo on kaikkein suurin kaikkien vastaajien kesken kysymyksessä, jossa selvitettiin sitä, kuinka tärkeänä vastaajat kokevat sen, että ”laulaja ymmärtää biisin rakenteen”. Tässä kysymyksessä vastausten painotetuksi keskiarvoksi muodostui 4,8 (ks. Kuvio 28). Toisin sanoen tätä taitoa tai ominaisuutta pidettiin laulajalle hyvin tärkeänä. Toiseksi suurimman arvon vastaavassa tarkastelussa sai kysymys, jossa selvitettiin, kuinka tärkeää on se, että laulajan kanssa on helppo tulla toimeen ja kommunikoida (4,7). Kolmanneksi suurimman arvon sai kysymys, jossa selvitettiin sävellajin määrittämisen tärkeyttä (4,6). Neljänneksi tärkeimpänä koettiin se, että laulaja koskettaa laulullaan yleisöä (4,5), viidentenä taito kommunikoida bänditilanteessa rakenteen kautta (4,5) ja kuudentena se, että laulajalla on ymmärrys rytmisistä elementeistä (4,5). Koko aineistossa vähiten tärkeimpänä taitona tai ominaisuutena laulajalle bänditoiminnassa koettiin se, että laulaja soittaa itse jotain bändi-instrumenttia (2,5).

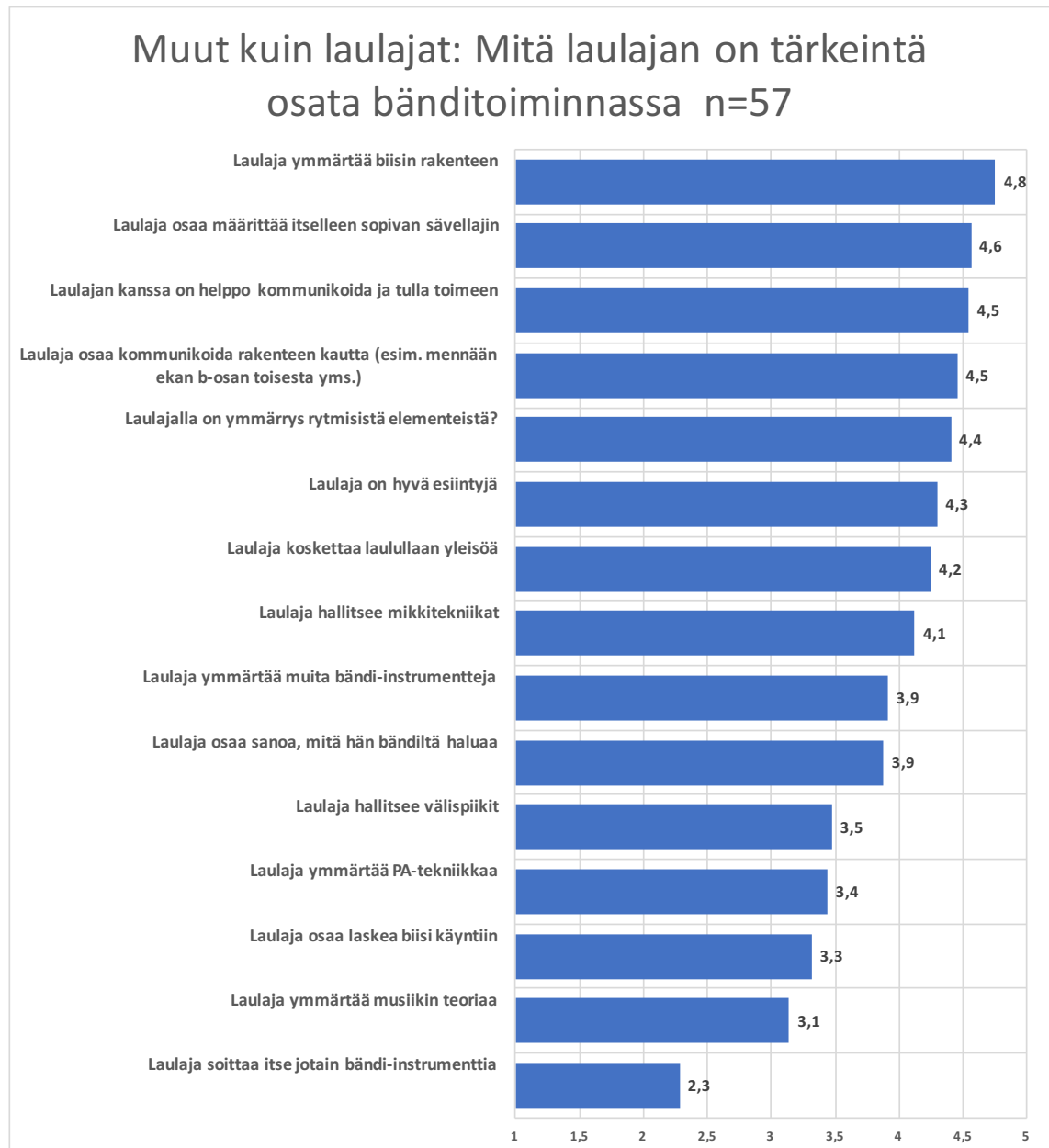

Kuvio 28. Kaikki vastaajat: Mitä laulajan on tärkeintä osata bänditoiminnassa?

4.4.17 Mitä laulajan on tärkeintä osata? – Muut kuin laulajat

Kaikkien vastaajien tärkeysjärjestyksen jälkeen luokittelin vastaukset sen mukaan, oliko vastaaja ilmoittanut instrumentikseen laulun vai jonkin muun instrumentin. Jaoin nämä ryhmät omikseen ja laskin niiden vastausten painotetun keskiarvon jokaisen kysymyksen osalta molemmille ryhmille erikseen. Halusin tehdä tämän tarkemman tarkastelun selvittääkseni, onko laulajilla itsellään erilainen käsitys siitä, mitä taitoja laulaja tarvitsee eniten bänditilanteessa toimiessaan.

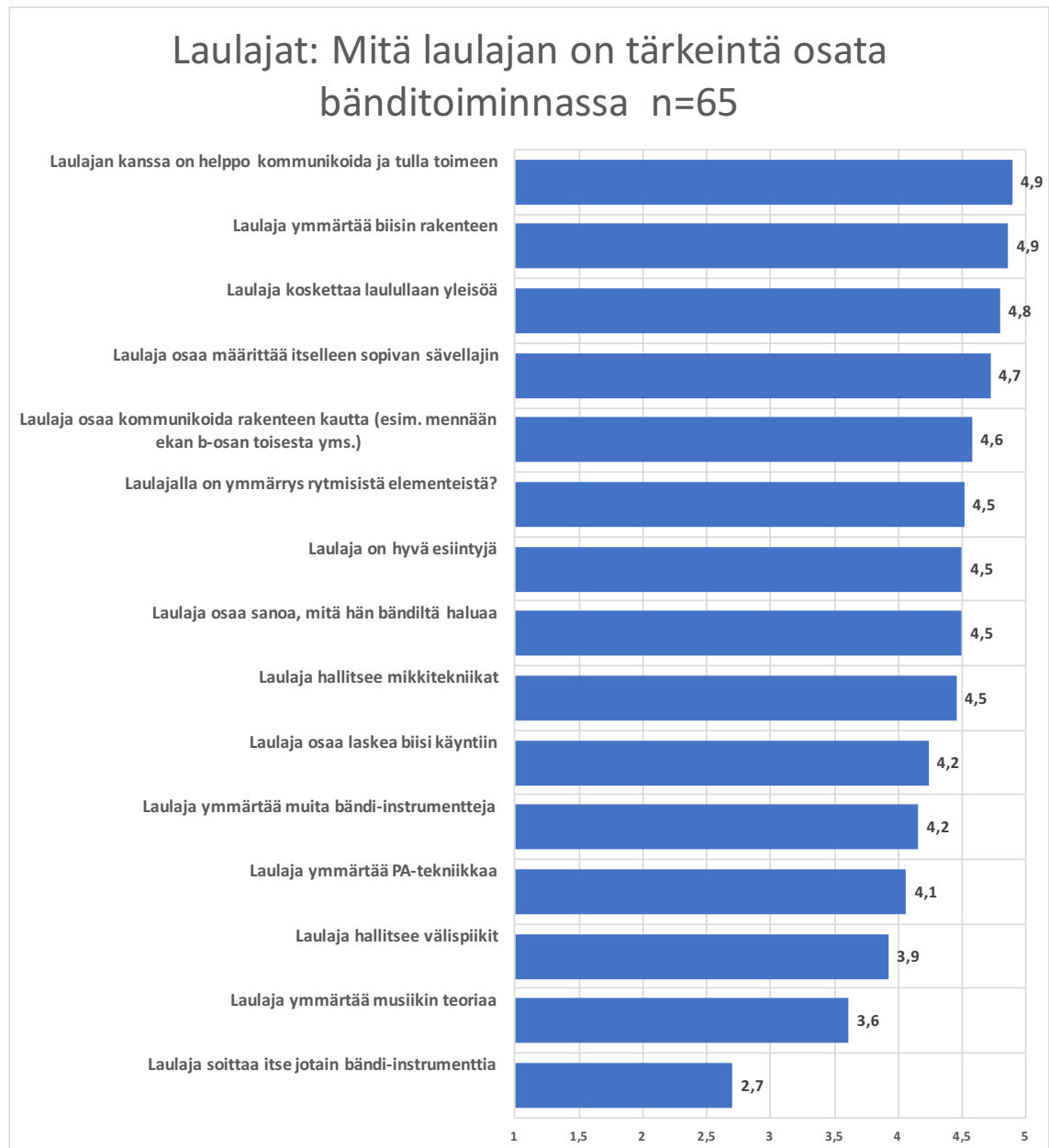
Kaikista vastaajista 57 kpl ilmoitti instrumentikseen muun kuin laulun. Taulukossa 1. alla näkyy näiden vastaajien tärkeysjärjestys ja kullekin vastaukselle laskettu painotettu vastauskeskiarvo.

Kuvio 29. Muut kuin laulajat: Mitä laulajan on tärkeintä osata bänditoiminnassa?

4.4.18 Mitä laulajan on tärkeintä osata? – Laulajat

Vastaajista 65 kpl ilmoitti instrumentikseen laulun. Kuten aiemmin kuviossa 1 todettiin, laulajien osuus vastaajista oli hieman yli puolet eli 52,5%. Laulajien tärkeysjärjestys poikkesi jonkin verran muiden instrumenttien edustajien vastauksista. Laulajat painottivat etenkin selvästi enemmän sen tärkeyttä, että laulaja koskettaa laulullaan yleisöä.

Kuvio 30. Laulajat: Mitä laulajan on tärkeä osata bänditoiminnassa?

Alla on vielä yhteenvedotaulukko, josta selviää, että eri tarkasteltujen vastaajaryhmien tärkeysjärjestysten välillä on jonkin verran eroja, mutta vaikuttaa siltä, että vastaajien

kesken koetaan pääosin saman tyyppiset asiat tärkeinä tarkasteltaessa laulajan toimintaa bänditilanteessa.

Taulukko 1. Yhteenveto vastaajaryhmien tärkeysjärjestyksistä

Tärkeysjärjestys	Kaikki vastaajat	Laulajat	Muut kuin laulajat
1	Ymmärrys rakenteesta	Yhteistyökykyisyys	Ymmärrys rakenteesta
2	Yhteistyökykyisyys	Ymmärrys rakenteesta	Sävellajin määrittäminen
3	Sävellajin määrittäminen	Yleisön koskettaminen	Yhteistyökykyisyys
4	Yleisön koskettaminen	Sävellajin määrittäminen	Rakenteen kautta kommunikointi
5	Rakenteen kautta kommunikointi	Rakenteen kautta kommunikointi	Ymmärrys rytmisistä elementeistä
6	Ymmärrys rytmisistä elementeistä	Ymmärrys rytmisistä elementeistä	Hyvä esiintyjä
7	Hyvä esiintyjä	Hyvä esiintyjä	Yleisön koskettaminen
8	Mikkiteknikat	Osaa sanoa, mitä haluaa	Mikkiteknikat
9	Osaa sanoa, mitä haluaa	Mikkiteknikat	Ymmärtää muita bändi-instrumentteja
10	Ymmärtää muita bändi-instrumentteja	Osaa laskea biisin käyntiin	Osaa sanoa, mitä haluaa

4.5 Avoimet kysymykset

Edellä esiteltyjen vastausten lisäksi kysyin avoimilla kysymyksillä kahta asiaa. Ensimmäiseksi pyrin selvittämään, mitä epäkohtia kyselyssä oli vastaajien näkökulmasta katsottuna ja toiseksi kysyin aihepiiriin vastaajissa herättämiä muita ajatuksia. Kaikki avointen kysymysten vastaukset on myös eritelty tämän opinnäytetyön liitteessä.

4.5.1 Mitä mielestäsi olennaista kyselystä puuttuu?

Avoimissa vastauksissa (ks. Liite 1) selvitin ensin, mitä vastaajat kokivat kyselystä puuttuvan. Tähän kysymykseen vastasi 27 vastaajaa. Vastauksissa kaivattiin toisaalta väittämiin ja niiden käsitteiden määrittelyyn tarkennuksia ja toisaalta taas laajempaa lähestymistä aiheeseen. Tällöin kyselyyn olisi vastaajien mukaan kaivattu muun muassa ulkomusiikillisia asioita (esim. toiminnan organisoiminen), luovan prosessin huomiointia, bändin ”liidaamiseen” liittyvää näkökulmaa, muita taitoja (esim. sovitustaito ja lappujen tekeminen) tai kyselyn alkuosan perustietokysymysten käsitteiden tarkempaa määrittelyä. Lisäksi esiin nousi paljon erilaisia yksityiskohtia (mm. monitorointi ja vire tai miksauskeen osallistuminen).

Muutaman vastaajan mielestä myös bändin ohjelmisto vaikuttaa laulajan rooliin. Myös bändin yhtenäisyyteen liittyvät asiat nousivat esiin. Eräs vastaaja on esimerkiksi kommentoinut seuraavasti:

Enhä voisi kysyä myös siitä, tekeekö laulaja cover-keikkoja vai omaa musaa, se vaikuttaa bänditoiminnassa jonkun verran (esim. tehdäänkö musasta lappuja vai

4.5.2 Mitä muita ajatuksia laulaja bänditoiminnassa sinulla herättää?

Kyselin lisäksi avoimella vastauksella vastaajilta, mitä muita ajatuksia kysely ja sen aihepiiri vastaajissa herätti. Tähän avoimeen kysymykseen vastasi 37 vastaajaa. Vastauksissa nousi esiin monenlaisia asioita. Näitä olivat esimerkiksi erot hajoitus- ja keikkatilanteiden välillä, omat kokemukset, laulajan rooli ja taidot sekä asema bändissä sekä ryhmätyöskentely.

Laulajan asemasta bändissä eräs vastaaja toteaa seuraavasti samalla sivuten myös ryhmätyöskentelyn käytänteitä:

Laulajan tulisi olla vaativampi bändin soiton suhteen siinä että bändi osallistuisi solistin ilmaisuun intensiivisemmin; antaisi tilaa ja käyttäisi dynamiikkaa jne, kys. musiikin estetiikan puitteissa toki.

Laulajan asemasta toinen vastaaja toteaa: ”Laulu on keksimäärin bändin tärkein instrumentti.”. Toisaalta eräs vastaaja korostaa ryhmätyökykyjen merkitystä seuraavasti:

Toinen ääripää on ns. diiva-laulajat, jotka, yleensä peittääkseen omia musiikin ymmärtämisen rajoitteitaan, nostavat itsensä bändin yläpuolelle. Musiikkioppilaitoksissa näitä esiintyy kokemani perusteella vähemmän, mutta heille ehdottaisin avointa keskustelua soittajien kanssa, jotta kunnioitus kanssamuusikoita kohtaan heräisi. Tai ihan perus ryhmädynamiikan alkeiskurssia. Ja henkilökohtaisesti muusikkona, laulajana itsekkin, toivoisin tällaiset persoonat pois kentältä.. musiikki on ryhmätyötä.

Avoimissa vastauksissa myös pureuduttiin syvälle erilaisiin teemoihin ja yksityiskohtiin ja niissä olisi aineistoa useammalle luvulle opinnäytetyöhön. Omasta rajauksestani johtuen jätän avoimien vastausten syvemmän analyysin tekemättä. Vastaukset löytyvät kuitenkin opinnäytetyöni liitteistä (ks. Liite 1).

Alla olen jälleen havainnollistanut avoimia vastauksia visuaalisen Wordle -sanalukumäärä laskurin avulla. Näistä vastauksista olen poistanut sidesanoja (esim. sanat ja, myös ja kun) jotta visuaalinen kuva kuvaa paremmin avointen vastausten sisältöä.

Kuvio 32. Yleisimmät sanat – Mitä muita ajatuksia laulaja bänditoiminnassa sinulla herättää?

5 Lauluoppilaan valmistaminen bänditoimintaa varten

Tässä luvussa käyn läpi muutamia harjoitteita, joilla lauluoppilasta voi valmistaa bänditoimintaa varten.

5.1 Kyselyn vastauksissa tärkeäksi koettujen taitojen harjoittaminen

Neljännessä kappaleessa esitellyn kyselyn tuloksista kävi ilmi, että kaikkien vastaajien mielestä tärkeimpänä taitona laulajalle pidetään sitä, että hänellä on ymmärrys kappaleen rakenteesta (ks. Taulukko 1). Seuraavissa harjoitteissa keskiössä on kappaleen rakenteen sisäistäminen ja harjoittelu.

5.1.1 Kappaleen rakenteen harjoittaminen laulunopetuksessa

Kappaleiden rakennetta ja sen hahmottamista voi sisällyttää laulunopetukseen esimerkiksi seuraavasti:

- Ensin käydään opetuksessa kappaleiden rakenteiden nimeäminen läpi (esim. tämä on säkeistö, siitä voidaan käyttää myös nimitystä verse tai A-osa). Kuten esimerkissä on tehty, oppilaalle on hyvä opettaa kaikki yleisesti käytössä olevat nimet, jotta hän tunnistaa ne riippumatta siitä, mitä nimeä kappaleen osista käytetään. Nimeämisessä voi esimerkiksi käyttää seuraavia termejä:
- Intro, A-osa=säkeistö=verse, B-osa=kertosäe=chorus, bridge=pre-chorus, C-osa=väliosia, outro (ks. esim. Toimela 2018, 13).
- Kun kappaleen rakenteen osat on nimetty, seuraavassa vaiheessa opettaja voi jakaa kappaleen valmiisiin osiin merkitsemällä osien väliset rajakohdat (esim. kohta, johon A-osa loppuu ja josta B-osa alkaa) nuottiin tai tekemällä jokaiselle kappaleen rakenteen osalle oman sarakkeen sanoihin (jos kappaletta lauletaan pelkkien sanojen kanssa ja melodia on opeteltu korvakuulolta tms.). Tämän jälkeen opettaja voi pyytää oppilasta nimeämään kappaleen valmiiksi merkityt osat. Jos tahdin käsite on oppilaalle jo tuttu, voi oppilasta pyytää myös esim. kotitehtävänä laskemaan tahtien lukumäärän kappaleen jokaisessa osassa ja merkitsemään lukumäärän kunkin osan kohdalle.
- Kun yllä käyty käytäntö on tuttu, uuden kappaleen opettelu aloitetaan siitä, että kuunnellaan kappale ja annetaan oppilaalle tehtäväksi (esim. kappaleen työstämistä edeltävänä tehtävänä) kirjoittaa kappaleen rakenne ja rakenteiden kesto tahdeissa ylös. Lisäksi laulutunneilla käytetään aina johdonmukaista ja rakenteen osien nimitysten mukaista retoriikkaa (esim. Oetaan vielä toisen B-osan alusta tms.). Näin kappaleen rakenne ja sen hahmottaminen sekä kappaleen rakenteen kautta kommunikoiminen saadaan laulutunneillakin osaksi lauluoppilaan muusikkoutta.

5.1.2 Sävellajin määrittämisen harjoittaminen

Laulajalle on olennaista pystyä määrittämään itselle sopiva sävellaji, jotta hän pystyy liikkumaan mahdollisimman suuren osan kappaleesta omalla mukavuusalueellaan. Sävellajin muuttaminen voi kuitenkin toisaalta muuttaa myös kuulijan tunnekokemusta (ks. esim. Vaari 2016, 18).

Sävellajin määrittämistä ennen on tärkeää, että laulaja tietää oman äänialueensa rajat sekä mahdolliset rekisterien välisellä ylimenokohdalla olevat ongelmakohdat tai erot äänen kvaliteetissa eri rekisterien välillä. Jos kyse on harjaantumattomasta laulajasta, eri rekisterien välinen sointiero voi olla todella suuri (Korpisaari 2011, 98). Tästä syystä laulajan on hyvä tiedostaa, kuinka laaja kappaleen matalimman ja korkeimman äänen välinen ääniala on sekä se, kuinka yhtenäisellä soinnilla laulaja kykenee kappaleen laulamaan.

Äänialan määrittämistä voidaan harjoituttaa esimerkiksi seuraavasti:

- Lähdetään teettämään laulutunnilla ääniharjoitusta (esim. kvinttiliuku r-täryllä) matalalta korkeudelta. Nostetaan puolisävelaskeleen välein harjoitusta jatkuvasti korkeammalle. Lähestyttäessä rekisterialueen rajaa tarkkailaan äänen kontrollin säilymistä rekistereiden välisen ylimenoalueen kohdalla. Jos rekisterinvaihdos tai ylimenoalue tuottaa ongelmia, painetaan mieleen yhtenäisellä äänikvaliteetilla saavutettavien rintarekisterialueen ylimpien äänien korkeus jatkaen harjoitusta kuitenkin eteenpäin.
- Vaihdettaessa päärekisterin puolelle jatketaan harjoitusta niin ylös asti, kun luontevalta tuntuu. Ylärajan kohdalla painetaan sävelkorkeus muistiin tai kirjataan ylös. Tämän jälkeen palataan alaspäin ja kuulostellaan, milloin harjoituksessa saavutetaan mahdollinen pää-äänien alaraja. Sen jälkeen jatketaan harjoitusta rintarekisterissä aina alas asti ja painetaan muistiin, millä korkeudella rintarekisteri lakkaa soimasta. Näillä tavoin on pystytty määrittämään laulajan mahdolliset rekisterirajat, jotka on hyvä käydä laulajan kanssa läpi niin, että siitä tulee tavallaan osa rutiinia.
- Jos kyseessä on kuitenkin edistyneempi laulaja rekisterien egalisointi eli saumaton sonnillinen yhdistäminen saattaa onnistua ongelmitta (ks. esim. Korpisaari 2011, 98). Tällöin pyritään määrittämään käytetyn ääniharjoituksen ala- ja ylärajat ja käymään ne oppilaan kanssa rutiininomaisesti läpi. Ääniharjoituksia kannattaa lisäksi kokeilla eri vokaaleilla ja esim. ng-äänteellä, jotta äänialan rajoitteet saadaan selvemmin esiin. Lisäksi kappaleiden sävellajia määritettäessä voi olla hyvä jättää molempiin päihin ns. turvamarginaalia, jotta kappaleen laulaminen onnistuu halutulla kvaliteetilla ilman, että joudutaan liikkumaan ambituksen ääri rajoilla.
- Seuraavassa vaiheessa tutkitaan kappaleiden nuoteista laulutunnin yhteydessä kappaleen vaatimaa äänialaa. Aluksi sopiva ääniala voidaan määrittää opettajan kanssa yhdessä, mutta oppilas olisi hyvä totuttaa siihen, että

hän pystyy harjaantumisen myötä määrittämään kappaleen äänialan oma-toimisesti sekä tuntee oman äänialansa ja sen mahdolliset rajoitteet hyvin.

- Oppilaalle voi antaa myös kotitehtäväksi määrittää itselleen sopivan sävellajin uuteen tai mahdollisesti tulevaisuudessa laulettavaan kappaleeseen. Seuraavalla tunnilla sävellajin määrittämisen prosessi voidaan käydä yhdessä oppilaan johdolla läpi ja laulaa kappale.
- Oppilaan kannalta voi myös olla hyvä koittaa laulaa jotain kappaletta liian korkeassa tai liian matalassa sekä sopivassa sävellajissa siten, että oppilaan laulua äänitetään samalla. Sen jälkeen äänitys voidaan kuunnella yhdessä opettajan kanssa analysoiden ja kuunnellen, mikä asiat esityksessä muuttuvat sävellajin muuttuessa.

Näillä toimenpiteillä voidaan antaa lauluoppilaalle työkaluja mm. sopivan sävellajin ja äänitekniisten asioiden kuulemiseen ja hahmottamiseen.

6 Pohdinta

Tässä opinnäytetyössäni olen pyrkinyt määrällisen kyselytutkimuksen avulla selvittämään sitä, kuinka paljon kotimaisessa laulunopetuksessa keskitytään oppilaiden bänditaitojen kehittämiseen. Lisäksi olen pyrkinyt löytämään vastausta siihen, mitkä taidot tai ominaisuudet ovat laulajalle kaikkein tärkeimpiä bänditoiminnassa. Kyselyn vastaajajoukko koostui muusikoista ja musiikin harrastajista.

6.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Kiinnostukseni opinnäytetyön aihealuetta kohtaan syntyi vuonna 2017 laatimamme symposium-artikkelin kirjoitusprosessin myötä. Tällöin haastattelimme muusikoita ja keskustelimme laulajakollegiossa aihealueesta paljon. Keskusteluiden ja haastatteluiden pohjalta ilmaan jäi mielestäni paljon kysymyksiä, jotka kaipasivat vastauksia. Halusin tietää, kokivatko laulajat meidän lisäksi myös yleisesti, että bänditaitojen opeteluun voisi keskittyä laulutunneilla enemmän kuin nyt tehdään. Toisin sanoen minulla oli jo kyselyä laatiessani jo taustalla oletamus, jonka todenmukaisuutta pyrin kyselyllä tavallaan testaamaan. Lisäksi pohdin sitä, mitkä ovat kanssamuusikoiden mielestä kaikkein tärkeimpiä taitoja tai ominaisuuksia laulajalle, joka toimii bändissä. Koska kai-

pasin yleistettävissä olevia tuloksia, päädyin kvantitatiivisen kyselytutkimuksen tekemiseen.

6.2 Työn tulokset

Mielestäni laatimani kysely oli pääosin onnistunut ja sain sen avulla vahvistusta omalle hypoteesilleni siitä, että rytmimusiikin laulunopetuksen tulisi oppilaan näkökulmasta katsottuna sisältää enemmän bänditaitoja kehittäviä harjoituksia ja käytäntöjä ja bänditoiminnan merkitystä tulisi laulunopetuksessa kasvattaa. Lisäksi sain kyselyn vastausten avulla laadittua annettujen vaihtoehtojen puitteissa listan niistä taidoista ja ominaisuuksista, joita pidetään muusikoiden ja musiikin harrastajien keskuudessa tärkeimpinä bänditoimintaan osallistuvalla laulajalle.

6.3 Reliabiliteetti ja validiteetti

Mielestäni toteuttamani tutkimuksen validiteetti toteutui riittävässä määrin, koska käyttämäni Likertin –asteikkoa hyödyntävä kysymystyyppi soveltuu juuri tämän tyyppisiin kyselyihin. Lisäksi sain toteuttamalla kyselytutkimuksella mielestäni vastauksia juuri niihin kysymyksiin, jotka mieltäni alun perin askarruttivat (eli esim. pitääkö paikkansa, että rytmimusiikin lauluopetuksessa ei keskitytä bänditaitojen opettamiseen niin paljon, kuin bändissä laulajien mielestä olisi tarpeellista). Toki tutkimusstrategian yksityiskohdaisempi pohtiminen olisi johtanut tutkimuksen validiteetin parantumiseen. Alla käyn myös validiteetin parantamiseen liittyen muutamia näkökulmia läpi esim. kysymysten määrittelyn ja sanamuotojen objektiivisuuden osalta.

Tutkimuksen reliabiliteetti oli mielestäni riittävä. Vaikka en pystynyt varmentamaan tutkimuksen toistettavuutta, olivat tulokset tekemäni testauksen valossa yleistettävissä hyvin. Toisaalta jos ihanteellinen otosjoukko olisi bändi ja sen jäsenistö, olisi otos selvästi vääristynyt, koska laulajien osuus vastaajien keskuudessa oli niin suuri (52,5%). Koska vastaajien määrä oli kuitenkin niin suuri, saatoinkin ohittaa tämän ongelman analysoimalla erikseen laulajien ja muiden instrumentalistien vastauksia. Vastausten perustella oli myös nähtävissä, että vaikka laulajien vastauksista laatimani tärkeysjärjestys erosi jonkin verran muiden instrumenttien edustajien vastauksista, tärkeysjärjestykset olivat varsin samankaltaisia (kuviot 28, 29 ja 30).

6.4 Onnistumiset ja kehityskohteet

Sain mielestäni varsin riittävän määrän vastauksia kyselyyn. Oletan, että tähän vaikutti kaksi tekijää, joista ensimmäinen oli vastaajien kesken arpomani leffalippupaketti ja toinen se, että aihe koettiin etenkin laulajien keskuudessa tärkeäksi.

Testaamani tärkeysjärjestyksen osalta (kuviot 28, 29 ja 30) tulokset vaikuttivat olevan myös hyvin yleistettävissä. Muiden vastausten osalta oletan myös olevan samoin, koska vastaajien määrä oli riittävän suuri (122 vastaajaa).

Mielestäni opinnäytetyön selkein kehityskohde liittyy kysymysten laatimiseen. Jätin kyselyssä väittämien käsitteet paikoin turhan epämääräiseksi. Oletan tämän vaikuttaneen osaltaan myös siihen, että vaihtoehdon 3 osuus oli joissakin kysymyksissä turhan suuri. Tämä viittaa Likertin asteikolla toteutetuissa kyselyissä yleensä siihen, että kysymystä ei ole ymmärretty tai se on koettu monitulkintaiseksi.

Avoimien vastausten kautta kyselyn puutteina nostettiin esiin mm. käyttämäni väline-käsitteen problematiikka (esim. kuviot 6 ja 7). Käsitteiden määrittelyn osalta olisin voinut mielestäni myös muutoinkin yleisesti määritellä väittämässä käyttämiäni käsitteitä, jolloin tulkinnan tekemistä ei olisi jätetty kyselyn vastaajien kontolle. Toisaalta kaipasin tuloksia yleisemmällä tasolla, jolloin mahdollisella jatkokyselyllä voisi olisi selvittää havaittujen ongelmakohtien osalta sitä, mitkä tekijät olisivat esimerkiksi bänditaidoista yksityiskohtaisella tasolla niitä, joiden harjoittelua ja kehittämistä vastaajat kaipaisivat laulutuntien yhteyteen.

Kehittämiskohteena voisi kyselyn osalta pitää omasta mielestäni myös kysymysten muotoilun objektiivisuutta. Tällöin sen sijaan, että kysytään sitä, onko bänditaitoja opetettu riittävästi, voitaisiin kysyä, onko bänditaitojen opetuksen määrä ollut vähäinen tai runsas, koska tällöin kysymys on arvottamisen suhteen neutraalimpi.

Lisäksi laulajan taitolistaa olisi voinut kasvattaa selvästi. Tämä olisi tosin lisännyt kyselyn pituutta ja voinut sitä kautta pienentää vastaajien lukumäärää. Siitä huolimatta ainakin monitorointiin ja vireeseen liittyen olisi muutaman väittämän lisääminen kyselyyn ollut avointen vastausten perusteella (ja myös omasta mielestäni) paikallaan.

Pohtiessani jälkikäteen toteuttamani kyselytutkimuksen eettisyyttä, jouduin toteamaan, että kyselyssä ääneen pääsivät etenkin musiikin ammattilaiset. Tämä johtui osaltaan siitä, että kyselyyn vastattiin ammattilaisfoorumeilla (Voice teachers united ja Singers united) aktiivisemmin. Toisaalta kysely tavoitti myös suuren määrän musiikin ”puoli-ammattilaiseksi” tai ”harrastajiksi” itsensä määrittäneitä vastaajia. Vaikka kysely ei tavoittanut ”vasta-alkajiksi” itsensä määrittäviä musiikin harrastajia, en koe sitä ongelmalliseksi, koska vastausten aihealue edellyttää jo jonkin verran kokemusta esim. bändisoitosta, jota vasta-alkajat epätodennäköisesti omaavat.

6.5 Yleistä pohdintaa

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että sain opinnäytetyöni kautta hypoteesilleni vahvistusta. Bänditaitoja tulisi opettaa enemmän laulunopetuksessa ja listan kärjessä tulisi olla esim. kappaleen rakenne ja sävellajin määrittäminen. Lisäksi kärkeen nostettiin kyselyssä yhteistyötaidot ja tulkinta (eli yleisön koskettaminen). Mielestäni kaikki opettavat bänditaidot pitäisi pyrkiä integroimaan osaksi normaalia opettamista ja rutiineja, eikä pitää niitä erillisinä osa-alueina. Tällöin näiden taitojen kartuttaminen aloitettaisiin mahdollisesti jopa heti lauluharrastuksen alkumetreiltä, jolloin ne juurtuisivat olennaiseksi osaksi rytmimusiikin laulamista ja parantaisivat laulajien musiikillisia edellytyksiä monipuolisesti.

Näiden taitojen pinnalla pitäminen pitäisi tapahtua niin aloittelevan laulajan ottamalla yksityistunnilla kuin ammatillisen opetuksen yhteydessä. Tässä opinnäytetyössä luvussa 5 esiin nostamani menetelmät toimivat ehkä parhaiten ennen ammatillisia opintoja tai niiden alkumetreillä, mutta niissä voi myös ammattiopinnoissa edetä yhä eteenpäin. Toisaalta lienee paikallaan myös pohtia, pitääkö esim. bändin liidaamiseen ja rakenteiden merkkien näyttämiseen olla oma kurssinsa ja laulutunneilla pitää ammattiopinnoissa edelleen mm. laulutekniikka ja ilmaisu keskiössä, ettei tekninen edistyminen kärsi bänditaitojen kehittymisen kustannuksella.

Pidin kyselyn tuloksissa itse yllättävänä sitä, että laulajalle ei koettu tärkeäksi osata soittaa jotain bändi-instrumenttia (keskiarvo kaikkien vastaajien kesken oli 2,5), vaikka työelämän vaatimukset ovat pikemminkin menneet koko ajan siihen suuntaan. Lisäksi olen itse laulajana kokenut, että etenkin harmoniainstrumenttien (esim. piano tai kitara) soittotaidosta olisi minulle laulajana bänditoiminnassa paljon hyötyä. Toinen tekijä, joka

vastauksissa yllätti itseni, oli se, ettei musiikin teorian osaamista pidetty laulajille bändissä kovin tärkeänä taitona.

Kyselytutkimuksen jatkokehitys voisi mielestäni pitää sisällään uuden mahdollisesti avoimen kyselyn, jolla pyrittäisiin yksilöimään laajemmin laulajan osaamistyökalupakin sisältöä ilman, että vaihtoehtoja on ennalta määritetty. Tällöin tosin määrällisen analysoinnin tekeminen saattaa selvästi hankaloitua.

Eräänä kehitysideana voisi laulopedagogeilta kerätä vielä erikseen heidän käyttämiään harjoitteita, joko jo nyt saatuun prioriteettilistaukseen (kuvat 28, 29 ja 30) yksilöidyistä tekijöistä tai uudella kyselyllä tarkennetusta listasta.

Joka tapauksessa aihe on mielestäni erittäin relevantti ja sen piiristä voisi jopa kirjoittaa oppikirjan, jonka avulla bänditaidot ja niiden karttuminen saataisiin osaksi kotimaista rytmimusiikin laulunopetusta ja samalla tuettaisiin entistä paremmin tulevien laulajien muusikkouden kehittymistä jo alkutaipalelta asti.

Lähteet

- Annala, Johanna 2014. Psykyen ja itsetunnon vaikutus laulunopetuksessa. Maisterintutkielma. Jyväskylän Yliopisto, Musiikin laitos, Musiikkikasvatus.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/44210/URN%3aNB%3afi%3ajyu-201409082748.pdf?sequence=1> (luettu 10.4.2018).
- Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus - Kvantitatiivinen tutkimus.
<http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> (luettu 10.5.2018).
- Hiltunen, Leena 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti.
http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf (luettu 13.5.2018).
- Korpisaari, Katri 2011. Korkeakoulusta valmistuneen pop/jazz-laulajan instrumentinhalinta. Maisterintutkielma. Helsingin Yliopisto, Sibelius-Akatemia, Musiikkikasvatuksen osasto. http://ethesis.siba.fi/files/korpisaari_gradu.pdf (luettu 1.5.2018).
- Koski, Riku 2013. Harjoituksia perustason pop/rockyhtyeelle - Pidetään tauot ajallaan. Opinnäytetyö. Helsinki, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma.
<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/68454/Koski%20Riku.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (luettu 26.4.2018).
- Kuittinen, Emmi 2009. Laulun opetuksen vertailua kansanmusiikin ja pop/jazz-musiikin suuntautumisissa. Opinnäytetyö. Jyväskylä, Jyväskylän Ammattikorkeakoulu, Opettajan pedagogiset opinnot musiikin ja tanssin alalla.
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17193/Kuittinen_Emmi.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 10.4.2018).
- Lindroos, Sara 2017. Solfaa sumussa – Laulunopiskelijoiden korvan kehittäminen laulutunnilla. Opinnäytetyö. Helsinki, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Musiikin tutkinto, Musiikkipedagogi.
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/126926/Lindroos_Sara.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 3.5.2018).
- Mansnerus, Hanna 2007. Perfect Balance – eli miten bändi pysyy pystyssä. Pro gradu -tutkielma. Helsingin Yliopisto, Sibelius-Akatemia, Musiikkikasvatuksen osasto.
<http://ethesis.siba.fi/ethesis/files/nbnfife20072013.pdf> (luettu 14.4.2018).
- Pakkanen, Eero 2015. Bänditoiminta varhaisnuoren kehittymisen tukena. Opinnäytetyö. Joensuu, Karelia ammattikorkeakoulu, Musiikin koulutusohjelma.
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/94264/Pakkanen_Eero.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 15.2.2018).
- Raatikainen Veera, Mustonen Annika, Marila Essi, Lepistö Jarkko ja Hamarila Sampsa 2017. Kuka laskee käyntiin? Lauluoppilaan valmistaminen yhteistoimintaan bändin kanssa. Soiva ja luova opettajuus 2017, 41-44. Luettavissa osoitteessa http://www.e-julkaisu.fi/haaga-helia/soiva_ja_luova_opettajuus_2017 (luettu 30.3.2018).

Taanila, Aki 1.9.2017. Akin menetelmäblogi – Kirjoituksia Aki Taanilan kvantitatiivisesta menetelmäpajasta. 6 Ristiintaulukointi ja khiin neliö –testi.
<https://tilastoapu.wordpress.com/2011/10/14/6-ristiintaulukointi-ja-khiin-nelio-testi/> (luettu 5.5.2018).

Toimela, Siina 2018. Kansantanssin ja –musiikin pelimannit – Tanssijan ja muusikon yhteistyö kansantanssissa. Opinnäytetyö. Oulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma, kansantanssin suuntautumisvaihtoehto.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/143723/toimela_siina.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 1.5.2018).

Vaari, Patrik 2016. Sävellajikarakteristiikka tasavireisessä viritysjärjestelmässä. Opinnäytetyö. Helsinki, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Musiikin tutkinto, Muusikko.
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/113166/Patrik_Vaari_opinnaytetyo.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 2.5.2018).

Vehkalahti, Kimmo 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.

Wikipedia – vapaa tietosanakirja (WWW-dokumentti). Viitattu 30.4.2018.
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Yhtye>.

Avointen kysymysten vastaukset

Mitä mielestäsi olennaista kyselystä puuttuu?

27 responses

Laulajan merkityksellinen osa toiminnassa voi olla myös sisällöntuotossa, sitä ei ole kamalan paljoa avattu kyselyssä.

Ulkomusiikillisia asioita. Useimmissa bändeissä on kriittistä, että laulaja hoitaa käytännön asioita

ei oikeestaan mitään

Ehkä sen asian huomioiminen, esitetäänkö bändissä coverkappaleita vai omia biisejä. Se vaikuttaa myös odotuksiin siitä, kuinka paljon laulajan pitää ns.esiintyä / tulkita / viihdyttää.

Melko kattava

Mielestäni kyselyssä olisi voinut selvittää myös mielipiteitä bändin johtajan roolin osaamisen tärkeyttä. Laulaja useimmiten on projektin veto roolissa. Myös stemmalaulaminen jäi huomiotta. Lisäksi biisin sovitus ja sävellys ja sanoitustaidot ovat kyseltyjä ominaisuuksia, olisi ehkä voinut kysellä, että kuinka tärkeänä laulajat itse pitävät niitä.

En nyt äkkiä keksi, jotain jäin kaipaamaan mutta heitän sinne mnetin puolelle kommenttia jos muistan mitä. Aaa joo, eli kirjoitinki aiemmin: Laulajan on äärimmäisen tärkeä kuunnella bändikavereiden kritiikkiä ja palautetta. Jatkuu alempana.

Väline-käsitettä olisi voinut avata. Ei voi olla varma, että tarkoitetaanko tässä kyselyssä fyysisiä välineitä vaiko opittuja taitoja, joita voi käyttää bändissä laulaessa

Jotkun on saattaneet käydä monilla erilaisilla laulutunneilla. Vaikea vastata ihan kaiken kannalta. Itse vastasin lähinnä yhdistellen kaikkia saamiani oppeja.

Kysely oli oikein kattava!

Esim. Onko laulajan syytä olla mukana koko bändin treeneissä, kun uutta ohjelmistoa treenataan?

Vaikea sanoa, kun kyselyn pohjatiedot puuttuvat: mitä kyselyllä halutaan selvittää ja miksi?

En osaa sanoa. Onnea vain opinnäytteeseen.

Itselläni on ollut valtava alemmuuskompleksi soittajiin verrattuna, koska "vain laulan". Laulajan itsevarmuudesta bänditoiminnassa voisi puhua enemmän. Olen kokenut itse myös hankalaksi sen että PA:n osalta muut soittajat ovat usein haluttomia neuvomaan aloittevaa laulajaa, vaan pitävät tätä tyhmänä.

Laulaja osaa valita oikeanlaista ohjelmistoa tilaisuuksiin. Laulaja osaa itse ohjelmiston mitä aikoo esittää.

Miten laulunopetus ja bänditoiminta saadaan yhdistettyä käytännön tasolla (koska virtuaaliharjoittelu ilman bändiä ei ole kovin tehokasta)

Taustalaulajan tärkeät ominaisuudet? Osittain eri asioita, kuin lead laulajalla.

Toisinaan oli vaikeaa valita vaihtoehtojen välillä koska jäin miettimään mitä "laulaja ymmärtää musiikin teoriaa" tai "laulaja ymmärtää PA-tekniikkaa" todella tarkoittaa. Määritelmä tuollaisenaan ei ole kovin tarkka. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että kaikki kyselyn "mitä laulajan tulee osata" vaihtoehdot ovat tärkeitä, mutta jäin miettimään että kuinka laajaa esimerkiksi musiikin teorian tunteminen tulisi olla, jotta pärjää bänditoiminnassa. Vaihtoehtoja voisi määritellä tarkemmin.

Itsensä kuuleminen, oman äänenkorkeuden hahmottaminen bänditilanteessa. Sävelkorkeuden referenssin löytäminen soittimista.

Virettä ja monitorointia koskevat kysymykset.

Kyselyssä ei voinut klikata kuin yhtä vaihtoehtoa. Itse olin kitaristi-laulaja. Kummastakin paljon kokemusta yhtä aikaa tehtynä. Soitimme Tavastialla ja Ilosaarirockissa.

Pitääkö laulajan osata improvisoida (esim melodias): Omasta mielestäni siitä on ehdottomasti etua, mutta ei mitenkään tärkeä useimmissa genreissä.

Luova prosessi jäi aika huomiotta

Hyvä kysely! Go Samps!

Ehkä voisi kysyä myös siitä, tekeekö laulaja cover-keikkoja vai omaa musaa, se vaikuttaa bänditoiminnassa jonkun verran (esim. tehdäänkö musasta lappuja vai ei, treenataanko oman bändin kanssa viikoittain jolloin ryhmä on tiivis vai onko keikoilla aina vaihtuva kokoonpano jne.)

Ehkä musiikin ulkopuoliset asiat, joita edellisessä kohdassa mainitsin. Usein laulajat päätyvät bändissä hoitamaan palkkiotta paljon ylimääräisiä tehtäviä, esim. keikkamyyntiin liittyen.

Minkä verran laulaja osallistuu roudaukseen, miksauksen jos paikalla ei ole äänimiestä etc.

Tämä vaihtelee kovin kentällä.

Mitä muita ajatuksia laulaja bänditoiminnassa sinulla herättää?

37 responses

"Laulajasta" yleisesti puhuttaessa kaikki (esitetyt aiheet) tuntuu tärkeeltä. Se miten painotan näitä alueita oppilaideni tai itseni kohdalla saattaa vaihdella siitä jonkin verran; prioriteetteja kun on pakko luoda kun kyse on spesifistä tapauksesta. :)

Laulajan tontti on hyvin hyvin tärkeä. Ja myös vaikea. Arvostan kovasti huippulaulajia!

Tekemällä oppii paremmin kuin kirjasta lukemalla tai koulun penkillä. Yleisön kanssa toimimista ei voi oppia kuin kokemuksen kautta! Siinä teoriaa tärkeämpää on meininki ja yleisön oikeanlainen haltuun ottaminen kaiken muun toiminnan ohessa. Bändin kanssa myös treeni- ja keikkatilanne eroavat valtavasti. Molempia on tärkeä kokea, ja ajatusten jakaminen yhdessä koetusta (niin virheistä ja hyvistä asioista kuin fiiliksistäkin) bändin kanssa on extratärkeää.

Onko kyselyn laulaja pelkkä laulaja vai onko hänellä sisältövastuuta esim. sanoitusten suhteen? Saako laulaja vaikuttaa biisin sovitukseen / rakenteeseen?

Laulajan tulisi olla vaativampi bändin soiton suhteen siinä että bändi osallistuisi solistin ilmaisuun intensiivisemmin; antaisi tilaa ja käyttäisi dynamiikkaa jne, kys. musiikin estetiikan puitteissa toki.

Ryhmätyön harjoittelu olisi tärkeää. Myös kliseiset ajatukset siitä, että laulaja ei osaa muuta kuin laulaa ja että laulaja=diiva, pitäisi saada muuttumaan.

Laulu on vain yksi instrumentti muiden joukossa, vaikka onkin usein se mitä ihmiset oikeasti kuuntelevat. Siksi laulajan pitää osata antaa tilaa myös muille bändin jäsenille.

Välillä jos laulaja ei ymmärrä teoriaa, soitinten äänialojen rajoitteita yms. vastaan voi tulla mielenkiintoisia tilanteita. Esim. jos laulaja ei tiedä mitä tarkoittaa isku, tahti, off jne, on erittäin hankala kertoa esimerkiksi millä tahdin osalla laulaja tulee sisään. Yhteistä kommunikaatiota helpottaa hirveästi, jos laulajalla on perustietämys sanastosta ja teoriasta.

Jokainen bändi, laulaja ja soittaja on yksilö. Bänditoiminnassa on kyse yhteispelistä ja joskus ns. "Vääränlainen" tai "osaamaton" laulaja voi olla bändiin juuri se oikea. ;) toki on paljon asioita ja osaamista joiden hallinta auttaa yhtyeen kehittämisessä. Yksilöllisyys kuitenkin ennen kaikkea! :) se on kiinnostavinta!

Olen itse ollut mukana bändissä kehittyvänä laulajana enkä alkutaipaleella kuunnellut kauheesti kritiikkiä, luulin olevani ihan ok ja kehittyväni toistamalla samoja kaavoja. Jostain syystä kumminkin se sama palaute (mun kohdalla "sun laulu kuulostaa paikoittain hankalalta, eikö se tunnu pahalta?") toistui eri projektien kanssa ja totesin että mun ääni on sit siltä osin puutteellinen. Mun tekniikan fiksasi aivan erilaiset harjoitteet joita olin tottunut tekemään, pääsääntöisesti pelkkiä hengitysharjoitteita tekemällä korjasin pahasti puutteellisen tekniikan, harjoittelin myös mukavuusalueeni ulkopuolisista genreistä biisejä jotka pakottivat lähestymään laulua aivan eri tavalla. Laulajalle tärkein kehityksen työkalu on NAUHURI ja kaverit jotka sanoo suoraan milloin kuulostaa paskalta. Se vaan on fakta. :)

Vaikka laulajan on hyvä /täytyy ymmärtää mitä bändissä tapahtuu niin (musiikillisesti + Toiset instrumentit & niiden toiminta & rooli jne) niin laulaja ei välttämättä aina ole bändin liideri. Muiden bändin jäsenten on myös mielestäni hyvä sisäistää että lavalla olo ja esiintyminen on kaik-

kien vastuulla, ei vain laulajan vaikka laulaja ns keulakuva olisikin. Mielestäni soittajilla olisi olla yhtä hyvä tilannetaju kuin mitä laulajalta oletetaan.

Tyypillisesti kokoonpanon keulahahmo/pääsolisti. Lauluääni on instrumentti siinä missä muutkin, joskin kovin yksilöllinen sellainen. On olemassa laulaja-artisteja bändeineen sekä laulajia, jotka ovat osa bändiä, mutteivät varsinaisia artisteja. Molemmissa tapauksissa kokoonpanon sisällä olisi oltava sovitut pelisäännöt/roolit/työnjako, joiden mukaan toimitaan ja kaikkien jäsenten pitäisi olla niistä tietoisia/kartalla.

On hienoa, että bändeissä on laulajia. Laulajat voisivat rohkeammin puhua muusikoille kappaleen tekstistä. Laulajat pohtivat monesti biisin tekstejä paljon, mutta niiden pohtimisesta myös soittajat voivat saada hyvää apua kappaleen soittamiseen.

Osana ryhmää ei opi olemaan muuten kuin olemalla osa ryhmää. Siksi olisi hyvä, että kaikissa musiikkioppilaitoksissa laulajat pääsisivät osallistumaan bänditoimintaa jo opintojensa alkuvaiheista asti. Tällöin ymmärrys sekä muita soittajia, että laulajaa kohtaan kasvaa, yhteismusisointitaidot kehittyvät oman instrumentin mukana ja tilanteesta tulee tuttu ja luonteva. Aloittelevilla laulajilla monet jännitykset ja ongelmat bänditoiminnassa saattavat myös liittyä sosiaalisen tilanteen jännitykseen. Ei hallita samoja asioita tai edes samaa kieltä kuin soittajat ja sitä stressatessa unohdetaan omat vahvuudet ja se, etteivät soittajatkaan hallitse kaikkia laulajan taitoja. Kun tilanteesta tulee tuttu ja näitä ongelmia sanallistetaan omilla laulutunneilla, löytyy vähitellen tarvittava itsevarmuus ja kunnioitus omaa osaamista kohtaan. Toinen ääripää on ns. diivalaulajat, jotka yleensä peittäääkseen omia musiikin ymmärtämisen rajoitteitaan, nostavat itsensä bändin yläpuolelle. Musiikkioppilaitoksissa näitä esiintyy kokemani perusteella vähemmän, mutta heille ehdottaisin avointa keskustelua soittajien kanssa, jotta kunnioitus kanssamuusikoita kohtaan heräisi. Tai ihan perus ryhmädynamiikan alkeiskurssia. Ja henkilökohtaisesti muusikon, laulajana itsekkin, toivoisin tällaiset persoonat pois kentältä.. musiikki on ryhmätyötä 😊

Laulaja on bändin jäsen siinä missä kaikki muutkin, joten häntä koskee ja hänen tulee hallita samat asiat kuin kaikkien muidenkin bändissä.

Laulaja tuntuu monesti olevan bändistä irrallaan, erillinen extra-elementti. Tähän olisi hyvä jos puututtaisiin jo varhaisbändikasvatuksessa ja ensimmäisillä laulutunneilla.

Jokaisen laulajan tulisi olla perillä mitä tehdään ja miten tehdään. Hänen pitää itsekkin osata, ei vain diivailla :) on kuitenkin tärkeää tietää mitä haluaa ja olla mukana toiminnassa.

Paljonkin, riippuu ihan laulajasta.

Olen jutellut useiden laulajien kanssa toiminnasta bändissä että he kokevat olevansa yksin oman instrumentinsa kanssa. Laulajiin kohdistuu yleensä paljon arvostelua ja jopa tuomitsemista jos laulusoundi ei heti ole kohdillaan. Koitan työssäni auttaa ja tukea vasta-aloittelevia laulajia jotta heille kehittyisi parempi itsetunto laulajana.

Laulajan tulisi mielestäni olla yksi bändin jäsen, eikä niin, että on soittajat ja laulajat erikseen.

Laulajan osallistuminen sävellys-, sanoitus- ja sovitustyöhön on aika olennainen seikka, joka puuttui täysin kyselystä, ja mielenkiintoista olisi myös tietää, kuinka hyvää palautetta ja rakentavia ideoita laulun suhteen laulajat yleensä muilta bändiläisiltä saavat, vai haluavatko edes saada?

Laulu on keksimäärin bändin tärkein instrumentti.

Tärkeä oparin aihe! Tekniikan tuntemusta (PA) laulajille on lisättävä!

Laulaja usein eriytetään bändistä jo opetuksen alkuvaiheissa. Laulajan osaa bändin jäsenenä tulisi opastaa opetuksessa niihin instrumentti tunneilla kuin myös bändiopetuksessa, ja tätä tulisi selvittää myös soittajille

Koulutetuille laulajille haasteellista, harrastajille helppoa. Heittäytyminen rohkeasti kokeilemaan uusia juttuja tärkeää.

Yhteissoitto on tärkeää, laulaja on osa bändiä, ei pelkästään keulakuva.

Unohdin mainita aiemmin, että laulajan on myös hyvä osata näyttää biisien loput. Ja muutenkin hallita sanatonta kommunikointia esimerkiksi äänimiehen kanssa.

Jostain syystä laulajat eivät halua ottaa selvää esim miten pa kytketään ja oletetaan, että soittajat hoitavat kamat kasaan. Laulajien näkee paljon myös sotkevan rakenteita, biisit on hallittava vaikka sitten niin, että laskee mielessään esim tyhjät tahdit, mutta rakenteet on osattava. Valitet-

tavan usein tulee sellainen fiilis, että laulaja ei yllä muusikkoutensa kanssa soittajien tasolle, se on harmillista. Bändin frontina olemiseen ei riitä se, että osaa laulaa hyvin.

Laulajalla on melko iso vastuu bändissä. Monesti amatööribändien keikoilla huomaa, että bändi soittaa hyvin yhteen, mutta laulaja saattaa raahata vähän perässä muihin verrattuina. Olisi hienoa jos laulajat harjoittaisivat ääntänsä säännöllisesti, sillä harva osaa laulaa synnynnäisesti täydellisesti. Monesti uniikki ääni on plussaa, jos soitettava musiikki hänen ääntänsä palvelee.

Laulajat panostavat usein bändiin vähiten, mutta määrittävät sen soundin ja imagon eniten. Vaikea yhtälö.

oon havainnut muotoutuneen stereotypian laulajista, että he olisivat tietyllä tavalla "tyhmiä" muiden bändiläisten mielestä. omasta mielestäni laulajan ei tarvitsekaan olla musiikkitieteellisesti erityisen sivistynyt kun menee bänditoimintaan mukaan, mutta silloin ei mielestäni ole varaa pahoittaa mieltä jos ei ole istunut alas oppimaan teorian perusteet/sanaston tai pohtimaan miten muulla tavalla ilmaisee ideansa muille soittajille ja rohkeasti uskaltaa kysyä, jos ei ymmärrä mitä häneltä toivotaan. stereotypia on kuitenkin kutakuinkin vakiintunut ja myös kollegat ovat myöntäneet, että hekin ovat huomanneet joskus tyylympää kohtelua muilta soittajilta (ikään kuin he puhuisivat ylhäältä alaspäin ja saattavat käyttää monimutkaisempaa sanastoa ja hämmentyvät, kun laulajalla onkin varastossa vastaavanlaisia termejä ja primavista paremmin hallussa).

Laulajien merkitystä on 2000-luvulla korostettu liikaa. Jos laulaja ei ole sooloartisti, niin hän on vain yksi bändistä, ei enempää. Tämä asenne on tärkeä laulajan omaksua. Laulajan nostaminen jalustalle ei palvele ketään. Nämä kaikki idols-ohjelmat ovat luoneet sellaista laulajakulttia, että ikään kuin ainoastaan laulaja olisi tärkeä. Se on aivan väärin. Laulaja on 20% viisihenkisestä bändistä. Siitä bändissä on kyse. Kaikki pyrkivät nykyään soololaulajiksi, vaikka tärkeää olisi haluta olla osa bändiä, ja luoda uutta musiikkia bändin kanssa.

Laulaja on yksi instrumentalisti muiden joukossa, mutta tarinankertojan rooli korostuu (riippuu toki musiikkityylistä). Laulajan luontevuus ja musiikin tunnelman välittäminen on tärkeää.

Hyviä ja melko hyviä laulajia lyötyy todella paljon, mutta laulajien musiikillinen osaaminen laulutekniikan ulkopuolelta usein hyvin vajavaista.

Laulajan tulisi ajatella toimintaansa bändin osana, eikä bändiä säestävänä elementtinä. Laulu on popmusiikissa hyvin usein tärkein solistinen instrumentti bändissä, joten laulajan tulisi hallita musiikin teoria ja oma pääinstrumenttinsa samalla teknisellä ja ilmaisullisella taitotasolla, kuin vaikkapa ammattitaitoisen kitaristin tai pianistin edellytetään em asiat hallitsevan. Työympäristössä toimimisen kannalta laulajan pitäisi myös toimia bändin osana. Roudaus kuuluu kaikille!

Usein ei ymmärretä tai arvosteta laulajan oman instrumentin hallintaa itsessään, vaan odotetaan häneltä myös muiden instrumenttien erikoisuuksiin kuuluvien asioiden tuntemusta. Toki ammattitasolla tätä sopii jo tietystä määrin odottaakin. Kuitenkin laulu instrumenttina on jo haastava ja laaja aihe, johon kuuluu olennaisimpina erilaisia asioita kuin mitkä soittajille on olennaisia, vaikkapa tekstin tulkinta ja ilmaisu, yhteys yleisöön ja melodian käsittely. Soittajien huomio keskittyy yleensä ensin harmoniaan ja komppaukseen jne. Silti on niinkin, että harmillisen moni laulaja ei pysty tarpeeksi hyvin kommunikoimaan musiikillisia toiveitaan soittajille ymmärrettävästi, ja esim. harmonian hahmottaminen kuulonvaraisesti on heikoissa kantimissa.

Musiikillinen kommunikointi, reagointi, vuorovaikutus soittotilanteissa on tärkeää. Laulaja ei ole vain solisti vaan hän on yksi tasavertainen muusikko bändissä.

